

Modul 7.1. Drepturile și obligațiile antreprenorului în raport cu instituțiile de control de stat

Cuprins:

1. Controlul de stat : noțiune, tipurile de control
2. Tipurile de control, mod de inițiere, mod de efectuare
3. Actele emise în urma controlului
4. Deciziile emise în urma controlului, contestare, executare
5. Modul de efectuare a controalelor fiscale
6. Modul de executare a creanțelor fiscale,
7. Drepturile și obligațiile organelor de administrare fiscală
8. Modul de aplicare a executării silită a obligațiilor fiscale

1. Lista organelor de control și domeniile aferente acestora

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor

Domeniul sanitar-veterinar, fitosanitar, siguranța alimentelor, și a materialelor care vin în contact cu produsele alimentare aflate în uz pe întreg lanțul alimentar producerea și circulația vinului și produselor alcoolice, protecția consumatorilor în domeniul alimentar.

Agencia pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței

Supravegherea pieței privind produsele nealimentare și conformitatea serviciilor (inclusiv turistice), protecția consumatorilor, inclusiv în activitatea în domeniul jocurilor de noroc, metrologie , jocuri de noroc.

Agencia pentru Supraveghere Tehnică

Siguranța obiectelor industriale periculoase, siguranța antiincendiară și protecție civilă, construcții și urbanism, supravegherea pieței privind materialele de construcție și utilajele/obiectele industriale periculoase, geodezie și cartografie. Protecția consumatorilor în domeniul securității industriale și construcțiilor.

Agencia Națională pentru Sănătate Publică

Supravegherea sănătății publice, circulația medicamentelor, produselor parafarmaceutice, controlul dispozitivelor medicale, inclusiv al siguranței radiologice și nucleare a acestora, și al serviciilor prestate de instituțiile medicale, activitatea farmaceutică, activitatea în domeniul transplantului. Protecția consumatorilor în domeniul produselor medicamentoase, farmaceutice și parafarmaceutice, al serviciilor prestate de instituțiile farmaceutice și medicale, precum și în domeniul altor produse și servicii puse la dispoziția consumatorului de întreprinderile și instituțiile farmaceutice și medicale. Supravegherea pieței privind produsele nealimentare din domeniile reglementate, inclusiv materialele care vin în contact cu produsele alimentare introduse pe piață, cu excepția celor aflate în uz pe întreg lanțul alimentar.

Cadrul legal: Legea Nr. 131 din 08-06-2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător

Art. 2 al legii definește noțiunea de control ca fiind totalitatea acțiunilor de verificare a respectării de către persoanele supuse controlului a prevederilor legislației, realizate de un organ abilitat cu funcții de control sau de un grup de instituții similare.

Organul abilitat cu funcții de control este autoritatea administrației publice, instituită prin lege, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, este investită cu funcții de control și este abilitată cu dreptul de a iniția controlul;

2. **Tipurile de control mod de inițiere, mod de efectuare**

Există 3 tipuri de control de stat:

1. Controlul planificat

2. Controlul inopinant

3. Controlul repetat

Controlul planificat este un control efectuat conform planului anual al controalelor, în baza analizei și evaluării conform criteriilor de risc

Planul anual al controalelor este aprobat prin ordinul Agenției pentru Supravechere Tehnică din subordinea

Modul de inițiere și efectuare a controlului planificat este reglementat de Secțiunea 1 al Cap. III a Legii nr. 131 din 08-06-2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător

Unul și același organ de control nu este în drept să efectueze controlul planificat mai mult decât o dată într-un an calendaristic asupra uneia și aceleiași persoane sau asupra unuia și aceluiași obiect al controlului în cazul în care persoana deține mai multe obiecte distincte, amplasate separat de sediu și de alte obiecte, cu excepția cazurilor de reorganizare sau lichidare a persoanei supuse controlului și cu excepția cazurilor în care se impune o frecvență mai înaltă a controalelor conform metodologiei de planificare a controlului în baza criteriilor de risc, aplicată domeniului de control în cauză.

Limita de timp indicată nu se aplică pentru inițierea controalelor inopinate, Condițiile de periodicitate menționată se aplică și în cazul reorganizării organului de control și atribuirii totale sau parțiale a competențelor acestuia altui organ de control.

- Organul de control întocmește anual planul controalelor pentru anul următor
- Ordinea controalelor planificate după înregistrarea și publicarea planului controalelor nu poate fi modificat, precum nici nu este permisă efectuarea controalelor de stat planificate, în cazul în care acestea nu au fost incluse în plan.
- Pînă la publicarea planului anual al controalelor, organul de control este obligat să-l contrapună planurilor de control ale celorlalte organe de control cu scopul de a identifica agenții economici care sînt incluși în planuri diferite și de a coordona efectuarea controalelor comune, precum și de a introduce ajustările necesare în ordinea de executare a planului.
- Persoanele care urmează a fi supuse controlului sînt expuse în planul controalelor în ordine descrescătoare a punctajului de risc, de la cel mai înalt grad de risc la cel mai scăzut, punctajul fiind acordat în baza criteriilor de risc aprobate prin metodologia corespunzătoare. Planul indică, în scop informativ, pentru fiecare persoană, trimestrul în care e preconizat controlul.
- Executarea planului controalelor trebuie să fie clară, previzibilă și consecutivă.
- La efectuarea controlului planificat, dacă în anul curent deja a fost efectuat un control inopinat la aceeași persoană, organul de control va ajusta/restrînge durata controlului și aria aspectelor necesare de a fi verificate în corespundere cu controlul inopinat deja efectuat.

Inițierea și efectuarea controlului.

emiterea notificarea delegației de control.

Organul de control va expedia persoanei supuse controlului un exemplar al delegației de control astfel încît între momentul primirii efective a exemplarului și momentul începerii controlului să treacă cel puțin 5 zile lucrătoare, dar nu mai mult de 15 zile lucrătoare. delegația de control se comunică persoanei supuse controlului prin orice modalitate care permite organului de control confirmarea recepționării de către persoana respectivă. comunicarea la adresa electronică indicată a persoanei controlate și recepționarea delegației de control în format electronic, semnată cu semnătură electronică avansată calificată, se consideră comunicare la sediul acesteia.

Controlul poate fi exercitat doar de controlorul (controlorii) specificat expres în delegația de control. Pentru efectuarea controlului nu pot fi desemnate persoane a căror este susceptibilă să genereze situații de conflict de interese în sensul Legii nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese.

În cazul în care este necesar de a înlocui controlorul sau de a desemna controlorii suplimentari, se emite o nouă delegație de control.

Notă: Decizia de inițiere a controlului fiscal se echivalează cu delegația de control

prevăzută de Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, iar actul de control fiscal se echivalează cu procesul-verbal de control prevăzut de aceeași lege.

Controlorul are dreptul să înceapă doar în cazul când sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- Prezentarea legitimației și a deciziei de control
- Înmânarea exemplarului delegației de control
- În cazul controalelor inopinate – existența probelor care demonstreze prezența unuia sau mai multor temeiuri dintre cele specificate la art. 19
- Expirarea termenului de notificare specificat la art. 18 în cazul controalelor planificate
- Completarea condicii de înregistrarea conflictelor

În cazul când nu sînt respectate condițiile de inițiere a controlului, persoana supusă controlului poate:

- să interzică accesul în incintă și să refuze orice cooperare cu persoana care pretinde a fi controlor;
- să apeleze la suportul organelor de poliție pentru evacuarea din incintă a persoanei care pretinde a fi controlor.

!!! În cazul în care nu sînt respectate condițiile de inițiere a controlului, persoana supusă controlului este obligată să anunțe autoritatea de monitorizare a controalelor despre încălcările depistate.

Controlul se efectuează în temeiul deciziei conducătorului organului abilitat cu funcții de control. decizia de control va conține:

- a) denumirea (numele) persoanei supuse controlului;
- b) tipul controlului și scopul acestuia;
- c) temeiul efectuării controlului (în cazul controalelor inopinate);
- d) aspectele ce urmează a fi examinate în cadrul controlului;
- e) numele complet al controlorului (controlorilor);
- f) termenul de efectuare a controlului;
- g) perioada de activitate supusă controlului.

ATENȚIE: termenul de efectuare a controlului nu poate dura mai mult de 10 zile calendaristice de la momentul înmînării de către controlor a exemplarului delegației de control și de la completarea condicii de înregistrare a controalelor.

EXCEPȚIE: termenul de 10 zile poate fi prelungit cu încă 10 zile de către conducătorul organului de control în baza unei decizii motivate (în cazul controlului inopinat)

Controlul inopinat

Definiție - control care nu este inclus în planul anual al controalelor și care se efectuează cu scopul verificării respectării cerințelor stabilite de legislație (art. 2 din Legea 131/2012)

REGLEMENTAREA: SECȚIUNEA II, CAP. III A LEGII 131/2012:

poate fi efectuat doar în cazurile:

1. în care se dețin informații (susținute prin probe) despre existența situațiilor de avarie, incident sau încălcare gravă a regulilor de securitate ori siguranță care prezintă un pericol iminent și imediat pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanelor, dacă sînt întrunite următoarele condiții:
 - a) necesitatea inițierii controlului este motivată în prealabil;
 - b) poate fi rezonabil stabilit, din informația deținută pînă la inițierea controlului și din nota de motivare, că doar intervenția inopinată prin control va preveni și/sau stopa încălcările care în mod iminent provoacă prejudicii sau că astfel ar putea fi diminuate substanțial prejudiciile deja cauzate;
2. verificării informației, care, conform legii, este raportată în mod obligatoriu, dacă sînt întrunite următoarele condiții:
 - a) această informație nu a fost prezentată în termenul stabilit de lege sau de un act normativ;
 - b) organul abilitat cu funcții de control sau organul responsabil de recepționarea informației corespunzătoare nu a primit notificare justificativă din partea persoanei obligate să raporteze informația în termen și/sau această persoană nu a răspuns în termen rezonabil la înștiințarea din partea organului responsabil;
3. verificării informației obținute în cadrul altui control la întreprinzătorul cu care persoana controlată a avut anterior relații economice, dacă sînt întrunite următoarele condiții:

- a) întreprinzătorul refuză să prezinte informațiile în cauză;
 - b) nu există altă modalitate de obținere a informației în cauză;
 - c) informația dată este decisivă și indispensabilă pentru atingerea scopului controlului inițiat anterior;
4. solicitării directe din partea persoanei care urmează să fie supusă controlului de a fi inițiat controlul.
 5. deținerii informațiilor/indiciilor, susținute prin probe aflate în posesia organelor de control, altor instituții de stat, despre existența situațiilor privind încălcarea prevederilor legii nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori.

Controlul repetat și controlul comun

Control repetat - control prin care se apreciază calitatea și se determină corectitudinea controalelor efectuate anterior prin verificarea și contrapunerea rezultatelor controlului efectuat anterior cu rezultatele reale constatate în urma controlului repetat, considerându-se control inopinat și efectuându-se în situația în care rezultatele controlului anterior sînt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare (spre exemplu, conform art. 214 alin. (6) cod fiscal, organele cu atribuții de administrare fiscală pot efectua controlul fiscal repetat în cazul în care rezultatele „controlului fiscal exercitat anterior sînt neconcludente/incomplete sau nesatisfăcătoare ori dacă ulterior au fost depistate circumstanțe ce atestă existența unor semne de încălcare fiscală și, prin urmare, se impune un nou control.

Control comun - control la care participă simultan controlori din partea a două sau mai multe organe de control. Autoritatea de supraveghere a controalelor poate să recomande efectuarea de controale comune în cazul cînd oportunitatea acestora reiese din analiza informației deținute.

3. actele emise în urma efectuării controlului

Procedura de control se încheie prin întocmirea de către controlor (controlori) a unui proces-verbal de control. Procesul-verbal de control este documentul prin care se confirmă faptul desfășurării controlului și în care se conține toată informația cu privire la controlul desfășurat, la procedurile aplicate și constatările în urma acestuia, prescripțiile și recomandările înaintate în baza constatărilor, măsurile restrictive aplicate și sancțiunile stabilite în urma controlului. Procesul-verbal de control este alcătuit din:

1. partea constatatoare
2. partea prescriptivă
3. partea sancționatorie

Procesul verbal de control conține:

- a) denumirea completă a organului de control, numele complet și funcția persoanelor care au efectuat controlul;
- b) date cu privire la delegația de control și temeiul efectuării controlului;
- c) denumirea completă/numele persoanei supuse controlului și identificarea obiectului de control;
- d) tipul controlului;
- e) lista de verificare aplicată;
- f) date privind toate aspectele, documentele, bunurile, încăperile, produsele, utilajele și obiectele de altă natură care au fost supuse controlului, relevante în scopul controlului
- g) constatările și rezultatele controlului;
- h) referința expresă la prevederile actelor legislative și normative pe care le-a încălcat persoana supusă controlului;
- i) copiile documentelor examinate care confirmă încălcarea legii, ale altor documente întocmite în cadrul controlului;
- j) date privind durata controlului;
- k) explicațiile în scris ale persoanei supuse controlului și/sau ale angajaților acesteia;
- l) recomandările și indicațiile pentru înlăturarea încălcărilor stabilite în partea prescriptivă, după caz;
- m) prescripția de aplicare a măsurilor restrictive, după caz;
- n) constatarea contravențiilor sau altor tipuri de încălcări prevăzute de lege, cu indicarea sancțiunii prevăzute de lege, după caz;
- o) descrierea semnelor componente de infracțiune constatate în cadrul procedurii de control și referința expresă la normele de drept penal vizate.

Persoana supusă controlului care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, prin:

- delegația de control,

- decizia de prelungire a duratei controlului
- procesul-verbal de control,
- acțiunile sau inacțiunile inspectorului
- este în drept să le conteste, în tot sau în parte, prin depunerea la organul de control a unei cereri prealabile de contestare, în formă scrisă.

Reglementare procedurii de depunere, examinare a cererii prealabile:

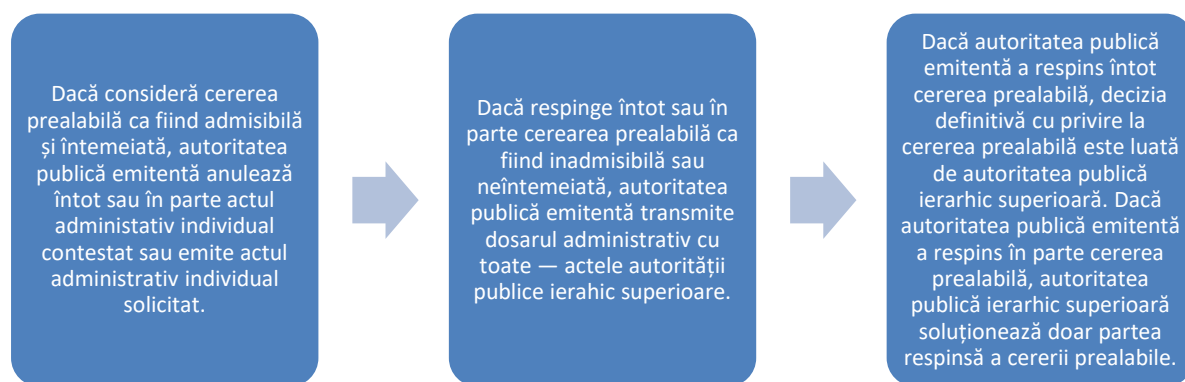
- Cod Administrativ al RM, Titlul V
- Legea nr. 131/2012

Cererea prealabilă de contestare a delegației de control, a deciziei de prelungire a duratei controlului sau a procesului-verbal de control în care nu sînt dispuse prescripții sau măsuri restrictive* se depune în termen de pînă la 30 de zile de la data în care persoanei supuse controlului i-a fost sau trebuia să-i fie adusă la cunoștință delegația de control, decizia de prelungire a duratei controlului sau, respectiv, procesul-verbal de control.

! Examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare se realizează în termen de pînă la 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii.

! În cazul în care se contestă prescripția sau măsura restrictivă, examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare se realizează în termen de maxim 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii.

! Examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestarea măsurii restrictive de suspendarea activității agentului economic se realizează în termen de pînă la 5 zile lucrătoare de la data depunerii cererii.â

Decizia cu privire la rezultatele examinării cererii Prealabile de contestare poate fi contestată în Instanța de contencios administrativ - art. 206 cod contravențional RM.

Controalele fiscale - Reglementare: Capitolul 11 Cod Fiscal al Republicii Moldova

SCOP: verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscale.

5 . CONTROLUL FISCAL SE EFECTUEAZĂ:

1 - la fața locului

2 - la oficiul organului cu atribuții de administrare fiscală (cameral)

Controlul fiscal cameral: controlul fiscal la oficiul serviciului fiscal de stat sau la oficiul organului cu atribuții de administrare fiscală constă în verificarea corectitudinii întocmirii dărilor de seamă fiscale, a altor documente

prezentate de contribuabil, care servesc drept temei pentru calcularea și achitarea impozitelor și taxelor, a altor documente de care dispune serviciul fiscal de stat sau alt organ cu atribuții de administrare fiscală, precum și în verificarea altor circumstanțe ce țin de respectarea legislației fiscale.

Se efectuează de către funcționarii fiscali sau persoanele cu funcție de răspundere ale altor organe cu atribuții de administrare fiscală conform obligațiilor de serviciu, fără adoptarea unei decizii scrise asupra obiectivului vizat.

!!! La relevarea unor erori și/sau contradicții între indicii dărilor de seamă și documentelor prezentate, organul care a efectuat controlul este obligat să comunice despre aceasta contribuabilului, cerîndu-i, totodată, să modifice documentele respective în termenul stabilit.

CONTROLUL FISCAL LA FAȚA LOCULUI :

SCOP: verificarea respectării legislației fiscale de contribuabil sau de o altă persoană supusă controlului, care se efectuează la locurile aflării acestora.

DURATĂ: nu trebuie să depășească două luni calendaristice.

se efectuează de către funcționarii fiscali sau de persoane cu funcție de răspundere ale altor organe cu atribuții de administrare fiscală.

NOTĂ:

În cazul în care contribuabilul sau o altă persoană supusă controlului nu dispune de sediu sau de oficiu ori sediul lui se află la domiciliu, înalte cazuri când nu există condiții adecvate de lucru, controlul fiscal menționat se efectuează la oficiul organului care exercită controlul fiscal, cu întocmirea obligatorie a unui act de ridicare de la contribuabil a documentelor necesare.

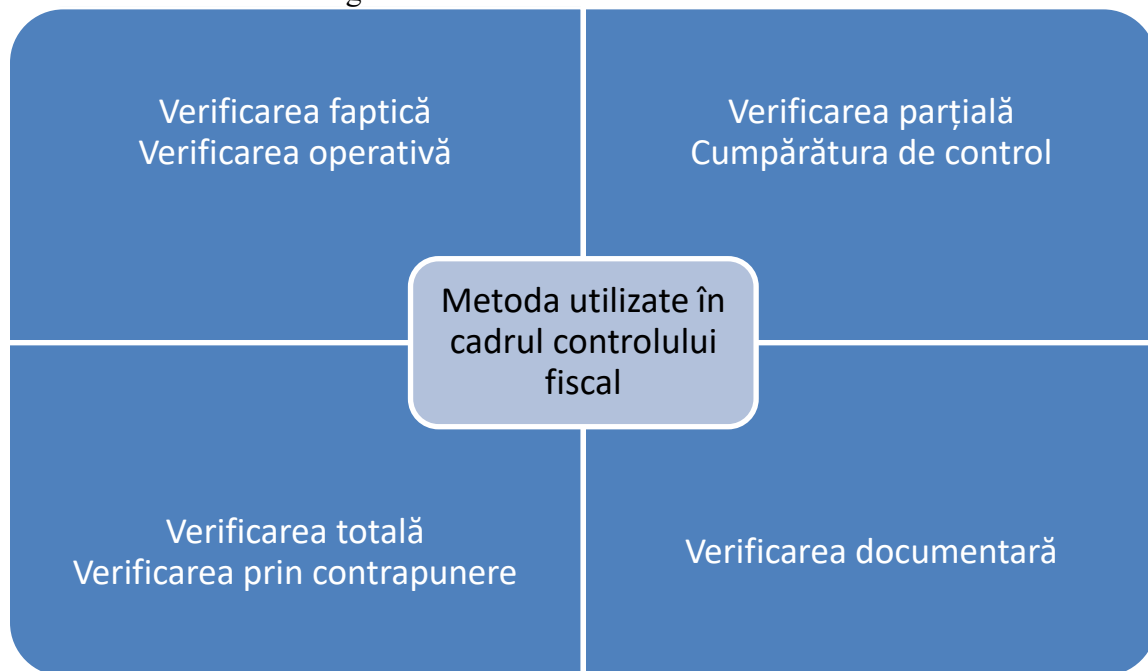
La finalizarea controlului fiscal la fata locului, se întocmește un act de control fiscal.

Actul de control fiscal este un document întocmit de funcționarul fiscal sau altă persoană cu funcție de răspundere a organului care exercită controlul, în care se consemnează rezultatele controlului fiscal.

În act se va descrie obiectiv, clar și exact încălcarea legislației fiscale și/sau a modului de evidență a obiectelor impunerii, cu referire la documentele de evidență respective și la alte materiale, indicându-se actele normative încălcate.

În act va fi reflectată fiecare perioadă fiscală în parte, specificându-se încălcările fiscale depistate în ea.

(!) Contribuabilul, chiar și în caz de dezacord cu actul de control fiscal – este obligat să-l semneze, însă are dreptul de a înainta în termen de 15 zile, argumentarea dezacordului, anexînd documentele de rigoare.

6. MODUL DE APLICARE A EXECUTĂRII SILITE A OBLIGAȚIEI FISCALE:

Condițiile declanșării executării silite a obligației fiscale sînt:

- existența restanței;
- neexpirarea termenelor de prescripție;
- necontestarea faptului de existență a restanței și mărimii ei;
- contribuabilul nu se află în procedură de lichidare (dizolvare) sau în proces de insolabilitate conform prevederilor legislației în vigoare, cu excepția obligației fiscale calculate după intentarea procedurii de insolabilitate, în conformitate cu prevederile legii insolabilității nr.149/2012.

Executarea silită a obligației fiscale se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Executarea silită a obligației fiscale calculate de către serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale se efectuează în comun cu Serviciul Fiscal de Stat.

7. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE ORGANELOR CU ATRIBUȚII DE ADMINISTRARE FISCALĂ

Drepturile sfs și ale funcționarilor fiscali - art. 134 cod fiscal, printre care:

- să efectueze controale asupra modului în care contribuabilii, serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale, alte persoane respectă legislația fiscală;
- să ceară și să primească gratuit de la orice persoană informații, date, documente

necesare pentru exercitarea atribuțiilor în limitele funcționale,

3) să efectueze vizite fiscale conform prevederilor legislației fiscale

4) să deschidă și să examineze, să sigileze, după caz, indiferent de locul aflării lor, încăperile de producție, depozitele, spațiile comerciale și alte locuri, cu excepția domiciliului și reședinței, folosite pentru obținerea de venituri sau pentru întreținerea obiectelor impozabile, altor obiecte, documentelor;

5) să aibă acces la sistemul electronic/computerizat de evidență al contribuabilului și să ridice mijloacele tehnice care conțin aceste sisteme pentru a obține probe ale încălcărilor și infracțiunilor date în competența sa. Contribuabilul este în drept să obțină de la serviciul fiscal de stat, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, o copie a sistemului electronic/computerizat de evidență al contribuabilului ridicat de serviciul fiscal de stat etc.

Organe care exercită atribuții de administrare fiscală sînt: Serviciul Fiscal de Stat, organele vamale, serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor și alte organe abilitate, conform legislației.

Obligațiile sfs și ale funcționarilor fiscali - art. 136 cod fiscal, printre care:

- 1) să acționeze în strictă conformitate cu constituția republicii moldova, cu prezentul cod, cu alte acte normative, precum și cu tratatele internaționale la care republica moldova este parte;
- 2) să trateze cu respect și corectitudine contribuabilul, reprezentantul lui, alți participanți la raporturile fiscale;
- 3) să popularizeze legislația fiscală;
- 4) să informeze contribuabilul, în cazurile prevăzute de legislația fiscală sau la solicitarea acestuia, despre drepturile și obligațiile lui;
- 5) să informeze contribuabilul, la cerere, despre impozitele și taxele în vigoare, despre modul și termenele lor de achitare și despre actele normative corespunzătoare;
- 6) să primească și să examineze cererile persoanelor fizice și ale persoanelor juridice care practică activitate de întreprinzător privind emiterea soluțiilor fiscale individuale anticipate, în modul stabilit de lege;
- 7) să asigure gratuit contribuabilul cu formulare tipizate de dare de seamă fiscală;
- 8) să efectueze, la cererea contribuabilului, compensarea sau perfectarea materialelor Pentru restituirea sumelor plătite în plus sau a sumelor care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite;
- 9) să țină evidența contribuabililor și a obligațiilor fiscale etc

8. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIEI FISCALE SE EFECTUEAZĂ PRIN:

- a) încasare a mijloacelor bănești, inclusiv în valută străină, de pe conturile bancare și/sau conturile de plăți ale contribuabilului, cu excepția celor de pe conturile de credit și provizorii (de acumularea mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social);
- b) ridicare de la contribuabil a mijloacelor bănești în numerar, inclusiv în valută străină;
- c) urmărirea bunurilor contribuabilului (cu excepția celor consemnate la lit.a) și b) se face prin aplicarea de sechestrare, comercializare și ridicare.
- d) urmărirea datoriilor debitoare ale contribuabililor prin modalitățile prevăzute la lit.a), b) și c).

SERVICIUL FISCAL DE STAT ESTE ÎN DREPT SĂ APLICE UNA SAU MAI MULTE MODALITĂȚI DE EXECUTARE SILITĂ A OBLIGAȚIEI FISCALE. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIEI FISCALE ÎN MODUL PREVĂZUT LA LIT.B), C) ȘI D) SE FACE ÎN TEMEIUL UNEI HOTĂRÎRI EMISE DE CONDUCEREA SERVICIULUI FISCAL DE STAT PE UN FORMULAR TIPIZAT APROBAT DE SERVICIUL FISCAL DE STAT, CARE ARE VALOARE DE DOCUMENT EXECUTORIU.

Notă: În cazul în care, după ce s-au aplicat modalitățile de executare silită, obligația fiscală a contribuabilului care desfășoară activitate de întreprinzător nu a fost stinsă în totalitate, iar aplicarea ulterioară a executării silite este imposibilă, Serviciul Fiscal de Stat are dreptul să inițieze aplicarea modalităților de depășire a insolvabilității în conformitate cu legislația.

Modulul 7.2 Restructurarea activității pentru întreprinderile aflate în dificultate

Cuprins

1. Procedura de restructurare: noțiune, aplicarea restructurării, etapele premergătoare restructurării.
2. Metode de restructurare și reorganizarea a întreprinderii.
3. Diagnosticul și evaluarea întreprinderii
4. Elaborarea planului de restructurare
5. Restructurare a activelor și datoriilor întreprinderii.
6. Restructurarea accelerată : inițierea negocierilor cu creditorii, depunerea cererii etapele de depășire

1. Definiții

Dificultate financiară - Debitorul care, deși execută sau este capabil să execute obligațiile exigibile, este în iminența stării de insolvabilitate

Insolvabilitate - Situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a își onora obligațiile de plată prin: incapacitatea de plată, supraîndatorarea, executarea integrală a creanțelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori

incapacitate de plată – situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul este în întârziere de plată mai mult de 60 de zile; **supraîndatorare** – situație financiară a debitorului, a cărui răspundere este limitată prin lege la valoarea patrimoniului său, în care valoarea bunurilor nu mai acoperă obligațiile existente ale acestuia;

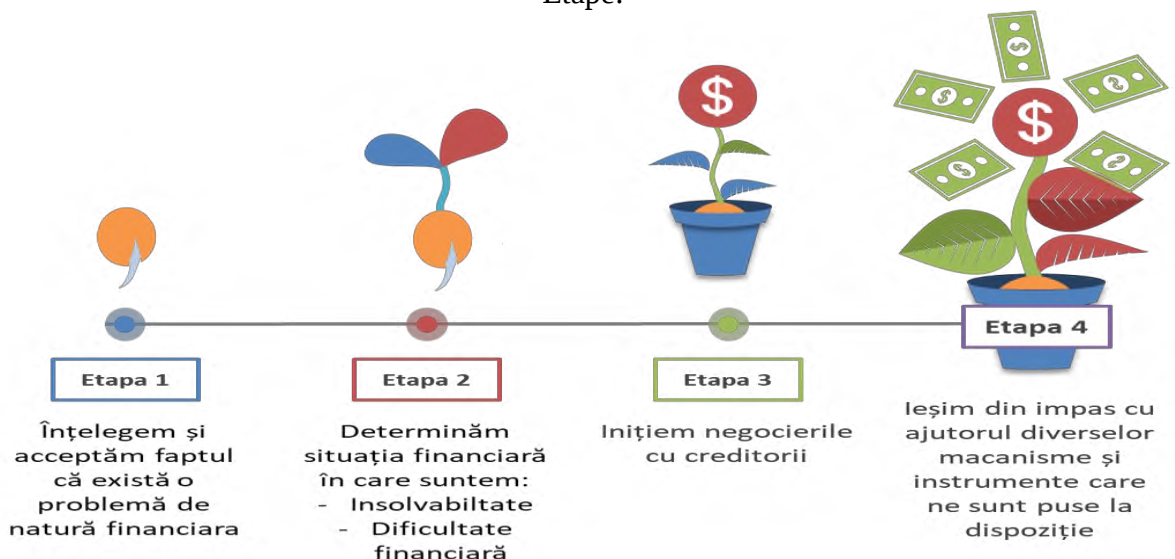
Restructurare – proces de realizare a unui set de măsuri financiare, organizatorice, operaționale și juridice, orientate spre remedierea financiară și economică a întreprinderii pe bază de capitalizare, de reorganizare, de schimbare a structurii activelor și de modificare a procesului operațional de producție, precum și de alte măsuri care nu contravin legislației în vigoare;

Procedură accelerată de restructurare – procedură prin care debitorul, după o perioadă de observație, intră direct în procedură de restructurare; Scopul procedurii accelerate de restructurare este salvagardarea debitorului în dificultate financiară pentru ca acesta să își continue activitatea, să păstreze locurile de muncă și să stingă datoriile prin aplicarea unui plan.

Debitor – persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova, care are datorii la plata creanțelor scadente, inclusiv a creanțelor fiscale, împotriva căreia a fost depusă în instanță de judecată o cerere de intentare a unui proces de insolvabilitate;

creditor – persoană fizică sau persoană juridică deținător al unui drept de creanță asupra patrimoniului debitorului, care poate face dovada creanței sale față de acest patrimoniu în condițiile prezentei legi;

Etape:

2. Metode de restructurare și reorganizarea a întreprinderii.

Legiuitorul prevede 2 tipuri de restructurări:

1. Extrajudiciară – procedura de restructurare accelerate
2. Judiciară – procedura de restructurare

3. Diagnosticul și evaluarea întreprinderii

Analiza coeficienților solvabilității

Coeficientul suficienței mijloacelor bănești

Coeficientul suficienței mijloacelor bănești permite de a evalua capacitatea întreprinderii de a acoperi necesitățile proprii, legate de creșterea potențialului de producere și achitării dividendelor, pe calea autofinanțării (cu ajutorul mijloacelor bănești, dobândite în rezultatul activității operaționale).

Semnificația coeficientului dat egal cu 1 înseamnă că, întreprinderea și-a acoperit necesitățile în mijloace bănești, fără finanțare externă. Semnificația coeficientului dat mai mic decât 1 pe perioada mai mare de 6 luni înseamnă că întreprinderea n-are posibilitate reală în timpul apropiat de a restabili solvabilitate.

1. Suma mijloacelor bănești, primite în perioada de gestiune din activitatea (fluxul net al mijloacelor bănești), lei

2. Dobândirea activelor pe termen lung, lei

3. Rezervele de mărfuri și materiale la începutul anului, lei

4. Rezervele de mărfuri și materiale la sfârșitul anului, lei

5. Achitarea dividendelor, lei

6. Coeficientul suficienței mijloacelor bănești = $((\text{rând.1}/(\text{rând.2} + (\text{rând.4} - \text{rând.3}) + \text{rând.5}))$

Analiza coeficienților structurii sursei finanțării activelor

- Coeficientul autonomiei reflectă pe de o parte, cota capitalului propriu în suma totală de surse de finanțare, iar pe de altă parte, cota bunurilor formate din contul surselor proprii, în suma totală a activelor întreprinderii.
- Din punct de vedere al creditorului, nivelul de siguranță a acestui coeficient, alcătuiește nu mai puțin de 0,5.
- Coeficientul atragerii surselor de împrumut caracterizează structura surselor de finanțare activelor din punctul de vedere al cotei surselor atrase. Acest coeficient determină nivelul datoriei (solvabilității) întreprinderii și în norma oscilării în limitele 0 – 0,5. Cu cât este mai mare coeficientul dat, cu atât mai riscantă starea financiară a întreprinderii.
- Coeficientul corelației dintre sursele proprii și cele împrumutate reflectă mărimea surselor atrase din calculul unui lei al capitalului propriu.
- Valoarea coeficientului acoperirii capitalului propriu spune despre situația complicată a întreprinderii din punct de vedere financiar.

Exemplu

1. Datorii pe termen lung, lei
2. Datorii pe termen scurt, lei
3. Total valuta bilanțului, lei
4. Capitalul propriu, lei
5. Coeficientul atragerii surselor de împrumut (coeficientul concentrării capitalului împrumutat $(\text{rând.1} + \text{rând.2})/\text{rând.3}$)
6. Coeficientul corelației dintre sursele proprii și cele împrumutate (brut, nivelul total al datoriilor) $((\text{rând.1} + \text{rând.2})/\text{rând.4})$
7. Nivelul solvabilității totale $(\text{rând.3}/(\text{rând.1} + \text{rând.2}))$
8. Coeficientul autonomiei (autofinanțarea, coeficientul concentrării capitalului propriu) $(\text{rând.4}/\text{rând.3})$
9. Coeficientul totalei acoperiri a capitalului propriu $(\text{rând.3}/\text{rând.4})$

Coeficientul solvabilității

- Solvabilitatea curentă, (optimă intervalul 2-2,5) Semnificația coeficientului solvabilității curente mai mic decât 2 marturisește despre pierderea solvabilității a întreprinderii;
- Coeficientul solvabilității absolute

Exemplu

1.Mijloace bănești,lei
2.Investiții pe termen scurt,lei
3.Creanțe pe termen scurt,lei
4.Active curente,lei
5.Datorii pe termen scurt, lei
6.Coefficientul solvabilității absolut (scadente, rapide,rapide, imediate,1 treapta) (rînd.1/rînd.5)
7.Coefficientul solvabilității intermediare (II treapta) ((rînd1+rînd.2+rînd.3)/rînd.5)
8.Coefficientul total de stingere (Coeffcientul acoperirii,coeficientul solvabilității curente III treapta) (rînd.4/rînd 5)

4. Elaborarea planului de restructurare

Proiectul planului procedurii de restructurare (10 pași)

1. Identificăm cauza problemei: este vorba de lipsa unei sincronizări între încasări și cheltuieli sau de pierderi
2. Verificăm ce datorii avem de încasat: va trebui o prioritate din recuperarea datoriilor. Solicităm întotdeauna o dată limită sau cel puțin un termen în care să fie efectuată plata pentru a conta de ea în plan.
3. Oferim discount pentru cei care fac plățile mai devreme decât în termenul obișnuit. Deși o astfel de “promoție” costă, într-o perioadă de criză de cash flow este o foarte bună metodă pentru a accelera încasările.
4. Stabilim un depozit, o rezervă de bani. Sumele pot fi destinate pentru proiecte viitoare, dar în același timp sunt o bună sursă pe termen scurt pentru plata salariilor sau a furnizorilor.
5. Prioritizăm plățile.
6. Analizăm raportul de cash flow: avem grijă să avem acoperite plățile de salarii, apoi stabilim ce datorii avem către furnizori le propunem stingerea prin plan în funcție de priorități.
7. Relația cu creditorii. Nu facem promisiuni pe care nu le putem respecta. Minicuna nu ajută!
8. Evaluarea angajaților. Nu ne grăbim să facem concedieri. Supraaglomerarea angajaților rămași poate genera noi probleme. Trebuie să ai numărul corect de angajați raportat la volumul de muncă.
9. Informează echipa despre problemele de cash flow și fii deschis la sugestiile/ideile venite din partea colegilor.
10. Discută cu proprietarul locației pentru o amânare a plății chiriei. Ținând cont că găsirea unui nou chirieș necesită timp și bani, poate fi negociată o extindere a perioadei de plată.

Planul prevede: procentul preconizat de satisfacere a creanțelor, ca urmare a implementării măsurilor de redresare propuse, precum: amînări sau reeșalonări la plata creanțelor, stingerea totală sau parțială a unor creanțe sau numai a dobînzilor ori a penalităților de întîrziere prin compensare, prin confuziune, prin remitere totală sau parțială a datoriei, prin novație, prin convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul statutar al debitorului sau în acțiuni, prin convertire în acțiuni a obligațiilor și a altor titluri de valoare, prin alte modalități legale de stingere a creanțelor.

Planul procedurii de restructurare a debitorului trebuie să prezinte, în mod detaliat:

- a) situația analitică a activului și a pasivului debitorului, cauzele stării lui de dificultate financiară;
- b) programul de stingere a creanțelor;
- c) procentul preconizat de satisfacere a creanțelor, ca urmare a implementării măsurilor de redresare propuse, precum: amînări sau reeșalonări la plata creanțelor, stingerea totală sau parțială a unor creanțe sau numai a dobînzilor ori a penalităților de întîrziere prin compensare, prin confuziune, prin remitere totală sau parțială a datoriei, prin novație, prin convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul statutar al debitorului sau în acțiuni, prin convertire în acțiuni a obligațiilor și a altor titluri de valoare, prin alte modalități legale de stingere a

creanțelor.

(2) În proiectul planului procedurii accelerate de restructurare supus aprobării creditorilor, debitorul propune spre confirmare candidatura administra-torului insolvabilității, care va supraveghea realizarea planului și remunerația administratorului pentru perioada lui de realizare.

Votarea planului de catre creditorii

Adunarea creditorilor se desfășoară, în cel mult 3 zile lucrătoare de la data ședinței de validare a creanțelor. În cazul în care adunarea creditorilor transferă chestiunile de pe ordinea de zi la o dată ulterioară, este obligatorie respectarea procedurii de notificare prevăzută la art. 6.

Adunarea creditorilor poate avea loc și fără respectarea procedurii de notificare în cazul în care creditorii care reprezintă întreaga valoare a creanțelor introduse în tabelul creanțelor decid unanim ținerea ei.

Adunarea creditorilor de votare a planului procedurii accelerate de restructurare se ține cu prezența creditorilor și/sau a reprezentanților acestora. Atribuțiile de secretar al adunării creditorilor le exercită administratorul provizoriu.

Ordinea de zi a adunării creditorilor va prevedea examinarea consecutivă a cel puțin 3 chestiuni:

- a) examinarea raportului administratorului provizoriu referitor la oportunitatea restructurării debitorului;
- b) examinarea și votarea planului procedurii accelerate de restructurare;
- c) desemnarea administratorului insolvabilității și constituirea comitetului creditorilor pentru perioada de restructurare a debitorului.

Dacă majoritatea clasei nu votează planul?

Se consideră acceptat planul procedurii de restructurare în cadrul unei clase de creditori chiar și fără votul majorității dacă:

- a) creditorii acestei clase nu sînt defavorizați prin plan în comparație cu situația în care s-ar fi aflat în lipsa lui;
- b) majoritatea claselor de creditori participante la votare au acceptat planul în modul corespunzător.

IIMPORTANT: Planul acceptat de adunarea creditorilor devine obligatoriu și opozabil pentru toți creditorii care nu au participat la votare sau care au votat contra.

Cum planul obține forță obligatorie?

Odată cu acceptarea de către adunarea creditorilor a planului procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolvabilitate, imediat, dar nu mai tîrziu de 5 zile, va confirma planul prin hotărîre definitivă și va dispune încetarea procedurii accelerate de restructurare a debitorului și trecerea la procedura de realizare a planului confirmat.

Poate instanța sa nu confirme planul??:

Instanța de insolvabilitate confirmă planul procedurii accelerate de restructurare în cazul în care:

- a) în raport cu creditorii afectați de plan și care au respins planul acestea vor fi supuși unui tratament corect și echitabil prin plan.
- b) creditorii care nu sunt afectați de plan sunt plătiți în cursul obișnuit al activității debitorului și planul nu le afectează drepturile fără consimțămîntul lor.

Și dacă nu confirmă?

- În cazul în care nu confirmă planul procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolvabilitate poate dispune concomitent intentarea față de debitor a procedurii falimentului dacă constată existența unui temei de insolvabilitate a debitorului.
- Dacă, odată cu neconfirmarea planului procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolvabilitate nu dispune intentarea procedurii falimentului față de debitor, fiecare creditor poate să depună în instanță o nouă cerere introductivă, care, în cazul admiterii, va avea ca efect intentarea procedurii falimentului

Odată cu aplicarea de către instanța de insolvabilitate a procedurii de restructurare

- Se instituie imediat moratoriu asupra executării silite a obligațiilor pecuniare ale creditorilor existente la data aplicării procedurii de restructurare.
- ***Se instituie interdicția de valorificare a bunurilor grevate cu garanții;***
- ***În perioada derulării procedurii de restructurare, calcularea dobînzilor aferente creanțelor este suspendată.***

Dacă, pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul nu respectă prevederile lui sau planul nu este realizat în termen, comitetul creditorilor sau fiecare creditor poate înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvabilității lui.

Intentarea procedurii falimentului ca rezultat al neexecutării planului procedurii de

restructurare conduce la revocarea planului. În acest caz, creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sînt obligați să restituie tot ceea ce au primit. Creanțele unor astfel de creditori se restabilesc în tabelul creanțelor în mărimea corespunzătoare. Revocarea planului procedurii de restructurare nu servește temei pentru restituirea sumelor achitate creditorilor masei și creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi în perioada aplicării planului. Creanțele amînate sau eşalonate prin planul procedurii de restructurare, odată cu revocarea acestuia, se restabilesc la scadență.

5. Restructurare a activelor și datoriilor întreprinderii.

Procedura de restructurare – Reglementare Legea Insolvabilității

1) Art. 184 (1) Odată cu aplicarea de către instanța de insolvabilitate a procedurii de restructurare, se instituie imediat moratoriu asupra executării silite a obligațiilor pecuniare ale creditorilor existente la data aplicării procedurii de restructurare ...

2) Art. 190 (5) Planul procedurii de restructurare va specifica măsurile adecvate pentru punerea sa în aplicare, cum ar fi: e) valorificarea tuturor sau a unor bunuri ale debitorului, separat sau în bloc, libere de orice sarcină, sau vînzarea întreprinderii ca un complex patrimonial unic, ori darea întreprinderii în locațiune împreună cu obligațiile debitorului;

3) Art. 210 (2) Pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul va fi condus de administratorul insolvabilității sau de reprezentantul debitorului sub supravegherea administratorului insolvabilității.

4) Planul poate prevedea valorificarea bunurilor prin licitație, concurs, negocieri directe, transmitere în contul datoriilor cu stabilirea altor condiții decît cele prevăzute în cazul falimentului.

6. Restructurarea accelerată : inițierea negocierilor cu creditorii, depunerea cererii etapele de depășire

În decursul a 5 zile lucrătoare de la desemnare, administratorul provizoriu notifică în scris toți creditorii menționați în lista depusă de către debitor despre intentarea procedurii accelerate de restructurare și publică, un avis despre:

a) termenul-limită de depunere a referinței creditorilor la cererea introductivă de intentare a procedurii accelerate de restructurare, precum și termenul-limită de înregistrare a cererii de admitere a creanțelor asupra patrimoniului debitorului, care vor fi de maximum 30 de zile de la data publicării avizului;

b) termenul de verificare a creanțelor, de întocmire și de comunicare a tabelului de creanțe, care nu va depăși 7 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la lit. a);

c) locul, data și ora ședinței de validare a creanțelor, care va avea loc în cel mult 7 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la lit. b);

d) locul, data și ora adunării creditorilor de votare a planului procedurii accelerate de restructurare, care va avea loc în cel mult 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la lit.c);

e) locul unde creditorii pot lua cunoștință de proiectul planului procedurii accelerate de restructurare.

Până la adunarea creditorilor de votare a planului procedurii accelerate de restructurare, administratorul provizoriu este obligat să prezinte instanței de insolvabilitate un raport despre posibilitatea reală de a menține, în totalitate sau partial, întreprinderea debitorului și de a aplica planul procedurii accelerate de restructurare a debitorului ori, după caz, motivele care nu permit restructurarea debitorului prevăzute la art. 205.

Înaintarea și validarea creanțelor de către creditorii

Termenul-limită de înregistrare a cererii de admitere a creanțelor asupra patrimoniului debitorului, este indicat în încheierea de intentare a procedurii accelerate de restructurare - maximum 30 de zile de la data publicării avizului;

Cum se clasifică creditorii

Creditor – persoană fizică sau persoană juridică deținător al unui drept de creanță asupra patrimoniului debitorului, care poate face dovada creanței sale față de acest patrimoniu în condițiile prezentei legi

- chirografari
 - Creanțe aparute înainte de intenarea procesului de insolvabilitate
 - Creanțele nu sunt asigurate prin garanții
- Garantați
 - creanțe apărute înainte de intentarea procesului de insolvabilitate
 - Creanțe asigurate prin garanții reale în conformitate cu legea;
- Ai masei

- Creanțe apărute după intentarea procesului de insolabilitate
- se execută în prealabil, în mod curent, pe măsura apariției lor

Creditorii garanți

- ❑ Creditorii cu drept de gaj conventional sau legal asupra unui bun din masa debitoare sunt îndreptățiți la satisfacerea prioritară a creanțelor garantate din contul bunului gajat.
- ❑ Creanțele creditorilor garanți sînt considerate drept creanțe garantate doar în limita valorii garantiilor, stabilite prin evaluare potrivit art. 108 alin.(5). Creanțele care excedează această valoare sînt creanțe chirografare.

Prevederea alin. (1) se aplică și:

- creditorului care are un drept de retenție a bunului;
 - vînzătorului care este garantat cu rezerva dreptului de proprietate (rezerva proprietății), dacă nu a exercitat dreptul de rezoluțiune a contractului de vînzare-cumpărare;
 - creanțelor cumpărătorului persoană fizică, rezultate din contracte de investire în construcția locuinței, cu excepția creanțelor de restituire a sumelor în temeiul art. 481 alin. (2).
- ❑ Rangul de prioritate între creanțele prevăzute la alin.(1)-(3) este determinat de momentul înregistrării garanției reale, a rezervei proprietății sau contractului de investire, cu excepțiile prevăzute de lege.
 - ❑ În cazul în care debitorul este tert garant gajist/ipotecar, creditorul gajist va putea exercita doar drepturile creditorului garantat prevăzute de art.81, 130-132 și 184 de a continua urmărirea bunurilor grevate cu garanții. Orice referire în articolele 81, 130-132 și 184 la creditorii garanți include și creditorii gajiști la care face referire prezentul alineat.

Creditori chirografari

Chirografari - clasă de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolabilitate și nu sînt asigurate prin garanții reale:

- creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții.
- creanțele salariale față de angajați,
- creanțele rezultate din creditele, împrumuturile și garanțiile de stat interne și externe acordate de către Ministerul Finanțelor
- creanțele de restituire (achitare) a datoriilor față de rezervele materiale ale statului;
- alte creanțe chirografare care nu sînt de rang inferior

Creanțe chirografare de rang inferior

- Dobînda la creanțele creditorilor chirografari calculată după intentarea procesului;
- amenzile, penalitățile și alte sancțiuni pentru neexecutarea obligațiilor;
- creanțele rezultate din împrumuturile unui asociat, acționar sau membru al debitorului ori ale persoanelor afiliate;
- Creanțele salariale ale membrilor organelor de conducere ale debitorului, contabilii
- creanțele din prestațiile gratuite ale debitorului

Cum înaintează creanțele

Art. 18 (1) Creditorul poate depune **cerere introductivă** dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolabilitate și își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolabilitate.

Art. 28 În cel mult 30 de zile calendaristice de la notificarea efectuată conform art. 26, creditorii prezintă o referință la cererea introductivă, prin care se opun intentării procesului de insolabilitate ori **se alătură cererii creditorului inițial prin înaintarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului**

Art. 140 (1) Dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolabilitate a debitorului. (2) Cererea de admitere a creanței **se depune în termenul stabilit în hotărîrea de deschidere a procedurii sau în termenul indicat în notificarea administratorului provizoriu.**

(se refera la cele doua tipuri de cereri) - Art. 140 (4) Creanțele incluse în tabelul preliminar în baza cererilor scrise ale creditorilor nu se cer confirmate repetat prin cerere de admitere la includerea lor în tabelul definitiv. Creanțele incluse în tabelul preliminar cu titlu provizoriu fără drept de vot, în baza datelor din evidența contabilă a debitorului, și nesuținute ulterior în termen de către creditor prin cerere de admitere a creanței nu se includ în tabelul definitiv al creanțelor și se consideră nevalide.

Validarea creanțelor

Art. 142

- ❑ **Creanțele se supun procedurii de verificare**, prevăzută de prezenta lege, de către administratorul provizoriu sau administratorul insolvenței, sau de lichidator, cu excepția creanțelor constatate prin titluri executorii necontestate în termenele prevăzute de legi speciale
- ❑ **Creanțele garantate care nu sînt scadente** la data înregistrării cererii de admitere se înscriu în tabelul de creanțe **cu întreaga lor valoare**. Dacă în patrimoniul debitorului nu mai există bunuri asupra cărora s-au constituit garanții, creanța se înscrie în tabelul definitiv drept **creanță chirografară** și nu drept creanță garantată.
- ❑ **O creanță se înscrie în tabel ținîndu-se cont atît de suma datorată efectiv, cît și de dobînda corespunzătoare** sau de penalitatea, sau de orice alt accesoriu calculat pînă la data deschiderii procedurii, așa cum rezultă din actele depuse la dosar.
- ❑ **Creanțele constînd în obligații care nu au fost calculate în valoare monetară** sau a căror valoare este supusă modificării **vor fi calculate de către administrator/lichidator** și înscrise în tabelul de creanțe cu **valoarea nominală** pe care o aveau la data deschiderii procedurii. Instanța de insolvență va decide asupra oricărei contestații împotriva calculului făcut de administrator/lichidator pentru astfel de creanțe.
- ❑ **Creanțele exprimate în valută străină se înregistrează în unitățile valutare care le identifică și la valoarea lor în lei**, la cursul oficial al leului moldovenesc valabil existent la data deschiderii procedurii.

Creanța unui creditor față de mai mulți debitori solidari în raport cu care au fost admise spre examinare cereri introductive va fi înscrisă în toate tabelele de creanțe ale debitorilor cu valoare nominală, pînă va fi complet acoperită. Nicio reducere a sumei creanței prevăzute în tabelul de creanțe nu va fi făcută în vreunul dintre tabelele de creanțe ale debitorilor, pînă ce creditorul nu este pe deplin satisfăcut, în mijloace bănești sau în bunuri. Dacă totalul sumelor distribuite creditorului, în toate acțiunile cu debitorii, va depăși totalul sumei care îi este datorată, acesta va trebui să restituie sumele primite în plus, care vor fi reînscrise ca fonduri în patrimoniul debitorilor, proporțional sumelor pe care fiecare dintre debitori le-a plătit peste ceea ce era datorat.

Art. 143 (1) Ca rezultat al verificărilor făcute în perioada de observare a debitorului, administratorul provizoriu va întocmi și va înregistra la instanța de insolvență un tabel preliminar cuprinzînd toate creanțele împotriva patrimoniului debitorului, precizînd că sînt chirografare, garantate, sub condiție sau nescadente și arătînd pentru fiecare numele/denumirea creditorului, suma solicitată de creditor și suma acceptată de administratorul provizoriu.

Art. 144 (1) Debitorul și creditorii pot să formuleze contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute integral sau parțial de administratorul insolvenței/lichidator în tabelul definitiv.

(2) Contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolvență cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv. Contestațiile înaintate după termenul prevăzut se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

Art. 143 (6) O creanță acceptată și inclusă de administratorul insolvenței/lichidator în tabelul definitiv al creanțelor se consideră validată dacă, cu cel puțin 3 zile înainte de ședința de validare, nu a fost contestată de debitor sau de un creditor ori dacă contestația ridicată a fost înlăturată. Contestația debitorului nu se opune validării creanței.

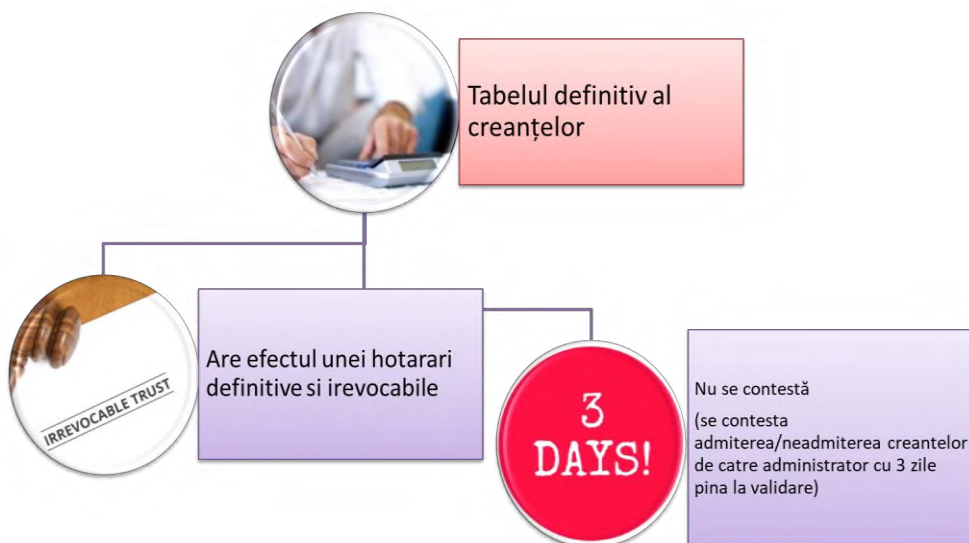
4) Tabelul definitiv al creanțelor se aprobă de către instanța de insolabilitate la ședința de validare a creditorilor.

Creanțele introduse de administratorul provizoriu în tabelul creanțelor în baza datelor de evidență contabilă a debitorului și neconfirmate prin cererea de admitere a creditorului, precum și creanțele înaintate după termenul prevăzut în avizul publicat se atribuie de către instanța de insolabilitate la masa credală cu titlu provizoriu. Creanțele atribuite cu titlu provizoriu la masa credală se iau în calcul la elaborarea planului procedurii accelerate de restructurare prin rezervarea lor din masa debitoare.

Titlu provizoriu, excepții de la regula generală

Creanțele introduse de administratorul provizoriu în tabelul creanțelor în baza datelor de evidență contabilă a debitorului și neconfirmate prin cererea de admitere a creditorului, precum și creanțele înaintate după termenul prevăzut în avizul publicat se atribuie de către instanța de insolabilitate la masa credală cu titlu provizoriu. Creanțele atribuite cu titlu provizoriu la masa credală se iau în calcul la elaborarea planului procedurii accelerate de restructurare prin rezervarea lor din masa debitoare.

Odată cu admiterea cu titlu provizoriu a creanțelor la masa credală, instanța de insolabilitate determină, prin încheiere irevocabilă motivată, mărimea creanțelor admise provizoriu cu care creditorul va avea dreptul să participe și să voteze, pentru sau contra, planul procedurii accelerate de restructurare și alte chestiuni de pe ordinea de zi. În acest caz, dreptul de vot acordat creditorului va avea valoare și va produce efecte numai pentru adunarea de votare a planului procedurii accelerate de restructurare. Validarea ulterioară a creanței, trecută cu titlu provizoriu în tabel, care nu a participat la votarea planului, precum și respingerea cererii de validare a creanțelor trecute provizoriu cu drept de vot în tabelul de creanțe nu pot servi temei legal pentru anularea planului procedurii accelerate de restructurare aprobat și a altor hotărâri adoptate la adunarea creditorilor.

Contestații

Contestațiile creditorilor cu privire la creanțele și la drepturile de preferință trecute de administratorul provizoriu în tabelul creanțelor și la cele respinse de acesta trebuie depuse la instanța de insolabilitate în scris cu cel puțin 2 zile înainte de adunarea de votare a planului procedurii accelerate de restructurare. În adunarea de validare a creanțelor, instanța de insolabilitate va soluționa toate contestațiile chiar dacă, pentru soluționarea unora, ar fi nevoie de administrare de probe. În acest din urmă caz, instanța de insolabilitate poate să admită creanțele, în totalitate sau în parte, în mod provizoriu, la masa credală pe perioada de judecare a contestației

Tabele de bază

- 1. Ca rezultat al verificărilor făcute în perioada de observare a debitorului, administratorul provizoriu va întocmi și va înregistra la instanța de insolabilitate un tabel preliminar cuprinzând toate creanțele împotriva patrimoniului debitorului, precizând că sînt chirografare, garantate, sub condiție sau nescadente și arătînd pentru fiecare numele/denumirea creditorului, suma solicitată de creditor și suma acceptată de administratorul provizoriu.
- Definitiv
 - 2. După intentarea procedurii de insolabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, administrator /lichidatorul va întocmi tabelul definitiv al creanțelor, care va cuprinde toate creanțele înaintate împotriva patrimoniului debitorului la data intentării procedurii de insolabilitate sau de faliment,

inclusiv creanțele acceptate în tabelul preliminar. În tabelul definitiv se arată suma solicitată, suma admisă de administrator /lichidator și rangul de prioritate al creanței. Tabelul definitiv al creanțelor se aprobă de către instanța de insolvabilitate la ședința de validare a creditorilor.

- Definitiv consolidat
 - 3. După ce toate contestațiile la creanțele consemnate în tabelul definitiv au fost soluționate, administrator/ lichidatorul va înregistra de îndată în instanța de insolvabilitate tabelul definitiv consolidat al tuturor creanțelor împotriva patrimoniului debitorului. Tabelul definitiv consolidat va cuprinde totalitatea creanțelor admise în tabelul definitiv al creanțelor și cele rezultate în urma soluționării contestațiilor la tabelul definitiv.

Tabele intermediare

- Tabel pentru sedinta speciala de validare
 - Art. 145 (4) Odată cu repunerea în termen a cererii de admitere a creanței, instanța de insolvabilitate numește o ședință specială de validare
- Tabel pentru sedința de validare a obligațiilor fiscale
 - Art. 140 (2) Excepție fac obligațiile fiscale al căror termen este de 90 de zile calendaristice de la data intrării în procedură.
- O variantă actualizată a tabelului definitiv consolidat

7.3 Insolvabilitatea, Medierea si Arbitrajul în afaceri

Cuprins

1. Procedura de Insolvabilitate.
2. Aspecte teoretice si practice
3. Procedura de mediere;
4. Medierea – modalitatea de soluționare a litigiilor comerciale;
5. Efectele încheierii tranzacțiilor de mediere;
6. Arbitrajul – modalitatea alternativa de soluționare a litigiilor;
7. Aspecte generale privind arbitrajul;
8. Convenita arbitrala si avantajele arbitrajului.

1. Procedura de insolvabilitate

Insolvabilitatea (falimentul) constituie un fenomen economico-juridic complex.

Art. 2 - situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată...

Art. 1. Scopul- constă în instituirea cadrului juridic... pentru **satisfacerea creanțelor creditorilor...**

la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil

Cele 3 principii pe care se bazează procesul

- Colectivismul
- Concursualitatea
- Tansparența

Sistema insolvenței include în sine mecanisme de

- **Prevenire**
- **Relansare**
- **Lichidare**

Participanții:

În cadrul oricărei proceduri distingem

☐ **debitor**

- debitor insolvabil
- reprezentantul lui
- organe de conducere
- pers cu funție de raspundere

☐ **creditor**

- tipuri
- ☐ **grup creditor**
- adunare
- comitet
- reprezentant

☐ **adminstrator autorizat**

- provizoriu
- al procedurii de insolvabilitate
- lichidator

- procedura de executare a planului

❑ instanța de insolvență

Creditorii

Drepturile și obligațiile în procedura de insolvență

- În procedura de insolvență distingem următoarele categorii de creditori: Creditorii care au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor
- Creditorii a căror creanțe au fost trecute parțial sau total în tabelul definitiv de către administrator
- Creditorii ale căror creanțe nu au fost trecute total sau parțial în tabel și care au formulat contestații
- Creditorii ale căror creanțe nu au fost trecute total sau parțial în tabel care nu au formulat contestații
- Creditorii ale căror creanțe au fost validate cu titlu provizoriu la masa credală
- Creditorii ale căror creanțe nu au fost trecute total sau parțial în tabel și care au formulat contestații, contestațiile fiind irevocabil soluționate
- Creditorii care și-au înaintat creanțele cu întârziere
- Creditorii care nu au înaintat creanțe împotriva patrimoniului debitorului
- Creditorii au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor și cărora li s-au validat creanțele înaintate

Creditorii care au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor

DREPTURI: de a-și susține cererea de înaintare a creanțelor, de a o retrage până la validarea acesteia, de a formula contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute integral sau parțial de administratorul insolvenței/lichidator în tabelul definitiv, de a participa la ședința de validare a creanțelor (denumită adunarea de validare) cu toate drepturile de procedură stabilite de art. 51, 56 CPC, de a participa la ședințele de examinare a contestațiilor înaintate de el însuși, de alți creditori, de debitor sau împotriva neadmiterii creanței de către administrator, de a solicita validarea creanțelor cu titlu provizoriu pe perioada examinării contestației.

Creditorii care au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor sunt în drept de a participa nu doar la examinarea contestațiilor propriilor creanțe, ci și la examinarea contestațiilor altor creanțe. Dreptul acesta derivă din procedura concursuală stabilită de lege, și din necesitatea transparenței procedurii. Astfel, că dacă administratorul nu a admis o creanță în tabel, iar neadmiterea a fost contestată de creditor, alți creditori pot participa cu drepturi depline la examinarea contestației înaintate de creditorul neadmis. În caz contrar, acestora li se poate încălca un drept al său de a se opune unei creanțe. Or, creanța unui creditor nefiind admisă de administrator, nu mai poate fi contestată de alt creditor, care de asemenea se opune acestei creanțe. În cazul contestării neadmiterii de creditorul a cărui creanță nu a fost admisă, celuilalt creditor i se va asigura dreptul de a se opune validării. Acest drept poate fi realizat doar în cadrul examinării contestației creditorului a cărui creanță nu a fost admisă de administrator. Important e că administratorul nu contestă creanțele, ci în urma verificării nu le admite în tabel. În cazul în care administratorul nu admite în tabel creanța, iar creditorul nu a formulat o contestație, instanța nu va valida creanța acestuia.

Creditorii care au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor

OBLIGAȚII: Este important de menționat că legiuitorul pune accentul pe rolul activ al creditorilor în procedura de insolvență și pe obligația acestora de a se informa în termenele stabilite despre mersul procedurii de insolvență. În acest sens, instanța prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență indică administratorului termenul de depunere a tabelului definitiv în instanță, iar creditorii care au formulat cereri de validare a creanțelor au obligația de a se informa despre conținutul acestui tabel. Conform art. 144 LI RM Contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolvență cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv. Contestațiile înaintate după termenul prevăzut se declară tardive și se restituie fără a fi examinate. Termenul de 3 zile este un termen de decădere și legiuitorul nu a prevăzut dreptul de a fi restabilit.

După cum am indicat mai devreme, legiuitorul pune accentul pe colectivismul creditorilor, pe transparența procedurii și pe concurs, astfel încât creditorii din start să-și estimeze riscurile și posibilitățile de a-și stinge creanțele încă la etapa incipientă a procedurii. În practică sunt foarte des întâlnite cazuri de contramandare a ședințelor de validare a creanțelor. Respectiv, legiuitorul nu oferă un răspuns la situația în care termenul de 3 zile pentru contestație este prelungit artificial pe perioada contramandării ședinței, sau acesta s-a epuizat până la ședința

de validare stabilită inițial de instanță. Dacă e să examinăm prin prisma principiului transparenței, celerității și colectivismului și responsabilizării participanților procedurii de insolabilitate, ținând cont de faptul, că data la care va avea loc adunarea de validare (ședința de validare) urmează în mod expres a fi indicată în hotărîrea de intentare a procedurii (art. 34 LI RM), despre care se notifică toți creditorii prin publicarea hotărîrii în Monitorul oficial (art. 7 din LI RM) și prin notificarea separată a creditorilor, aceasta nu ar putea fi contramandată. Aceasta urmează să aibă loc exact în termenul în care s-a indicat în hotărîrea instanței. O eventuală contramandare urmează în mod obligatoriu de a fi însoțită de aceleași proceduri de notificare a creditorilor, de publicare a informației despre ședință precum și cu indicarea expresă a prelungirii sau nu a termenului de înaintare a contestațiilor la tabelul depus de administrator. Alte obligații sunt cele procedurale expres stabilite în art. 94 CPC.

Creditorii a căror creanțe au fost trecute partial sau total în tabelul definitiv de către administrator

- sunt creditorii care au formulat și înaintat o cerere de validare a creanțelor, iar administratorul în urma verificării creanțelor înaintate le-a inclus total sau parțial în tabel.
- DREPTURI: pe lângă drepturile indicate creditorilor ce au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor, aceștea mai pot pretinde la validarea creanțelor admise de administrator de către instanța de insolabilitate prin înscrierea în dreptul creanței a sumei validate și aplicării semnăturii instanței. Conform art. 143 LI RM Consemnarea judecătorului în tabelul definitiv consolidat al creanțelor are efectul unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile pentru toate creanțele validate, conform valorii și rangului lor, precum și pentru debitor, administrator/ lichidator și pentru toți creditorii chirografari și creditorii garantați. Conform art. 236 CPC Participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărîrii primesc copia hotărîrii în decurs de 5 zile.
- Astfel, prin prisma art. 236 alin 8 CPC fiecare creditor poate solicita instanței eliberarea unei copii autentificate a tabelului consemnat de judecător al creanțelor.

Creditorii ale căror creanțe nu au fost trecute total sau partial în tabel și care au formulat contestații

- sunt creditorii care au formulat și înaintat o cerere de validare a creanțelor, creanțele cărora nu au fost admise de administrator în tabel sau au fost admise parțial. Conform art. 142 LI RM Creanțele se supun procedurii de verificare, de către administratorul insolabilității, cu excepția creanțelor constatate prin titluri executorii necontestate în termenele prevăzute de legi speciale. Nu se supun procedurii de verificare creanțele bugetare rezultând dintr-un document executoriu necontestat în termenele prevăzute de legi speciale. Respectiv, ca urmare a verificării creanțelor administratorul le va admite total sau parțial. În acest din urmă caz creditorii pot formula cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv contestații asupra neadmiterii creanței. De asemenea aceștea pot formula și o cerere privind admiterea cu titlu provizoriu la masa credală a creanței neadmise. Dilema apare aici dacă astfel de creditori pot formula contestații împotriva altor creanțe admise, sau dacă pot participa la examinarea contestațiilor înaintate de alți creditori împotriva creanțelor sale neadmise. Dacă mai înainte am arătat despre faptul, că toți creditorii care au formulat și înaintat creanțe împotriva patrimoniului debitorului pot participa la examinarea contestațiilor celorlalți creditori, continuând aceeași ipoteză și acești creditori, chiar dacă nu au admise creanțe, pînă la examinarea irevocabilă a contestațiilor înaintate vor putea participa la examinarea oricăror alte contestații înaintate de ceilalți creditori ce se referă la admiterea/neadmiterea creanțelor de către administrator.
- OBLIGAȚII – pot fi aici reflectate obligațiile prevăzute la art. 144 LI RM care prevede de a respecta termenul de 3 zile pentru depunerea contestației, în acest sens rezultă obligația de a se informa pe cont propriu de derularea procedurii de insolabilitate.

Creditorii ale căror creanțe nu au fost trecute total sau partial în tabel care nu au formulat contestații

- sunt creditorii care au formulat și înaintat o cerere de validare a creanțelor, creanțele cărora nu au fost admise de administrator în tabel sau au fost admise parțial. Conform art. 144 LI RM creditorii pot să formuleze contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute integral sau parțial de administratorul insolabilității/lichidator în tabelul definitiv. Contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolabilitate cu cel puțin 3 zile înainte de data

ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv. Conform art. 143 (7) în urma verificării tabelului de creanțe definitiv și a materialelor din dosar, cu audierea administratorului/lichidatorului, judecătorul instanței de insolabilitate va valida creanțele incluse în tabel și necontestate de creditori semnând în rubrica „Validat” în dreptul fiecărei creanțe trecute în tabel de administrator/lichidator. Conform art. 143 alin (8) LI RM Consemnarea judecătorului în tabelul definitiv consolidat al creanțelor are efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile pentru toate creanțele validate. Respectiv, neînaintarea în termen a contestației împotriva creanței neadmise sau admise parțial, va avea un efect irevocabil pentru creanța creditorului dat. Acesta nu-și va mai putea realiza drepturi de creanță față de debitorul insolabil nici în cadrul procedurii de insolabilitate nici în cadrul altei proceduri inclusiv judiciare. Se consideră că există o hotărâre irevocabilă ce ține de creanța debitorului insolabil față de creditor. Dacă creditorului i s-a validat creanța parțial, în continuare va participa la procedura de insolabilitate cu quantumul creanței validate, dacă nu i s-a validat creanța total, atunci acesta va fi decăzut din dreptul de a participa în continuare la procedura de insolabilitate. Nu va putea participa nici la examinarea contestațiilor altor creditori, cu atât mai mult la adunări ale creditorilor, la distribuire de sume, sau la rezervarea sumelor din masa debitoare. Acest creditor va ieși din concursul procedurii de insolabilitate.

Creditorii ale căror creanțe au fost validate cu titlu provizoriu la masa credală

- sunt creditorii care au formulat și au înaintat în instanța de insolabilitate o cerere de admitere a creanțelor, creanțele acestora au fost admise total sau parțial de administrator în tabelul definitiv, acestea au formulat contestații, iar instanța pe perioada examinării contestațiilor a declarat aceste creanțe cu titlu provizoriu la masa credală. Conform art. 144 LI RM Până la judecarea irevocabilă a contestației, instanța de insolabilitate va putea declara, prin încheiere motivată, creanța ca fiind admisă parțial sau integral cu statut provizoriu la masa credală. Instanța va emite încheiere motivată pentru fiecare caz de admitere cu titlu provizoriu a creanței. Importanța acestei prevederi derivă din asigurarea drepturilor tuturor creditorilor de a participa la procedura de insolabilitate, protejarea de abuzuri ale creditorilor de a elimina anumiți creditori de la luarea celor mai importante decizii care se iau ca regulă la începutul procedurii, totodată limitând drepturile creditorilor cu creanțe netemeinice de la implicarea lor în procedura de insolabilitate. În astfel de cazuri legiuitorul a permis instanței de a analiza și a-și motiva de fapt analiza creanțelor înaintate și contestate și de a se expune asupra dreptului unui creditor onest de a participa la etapele incipente ale procedurii. Ca regulă, urmează a fi admise cu titlu provizoriu creanțele certe, lichide și exigibile, din care reiese vădit abuzul creditorului care a contestat admiterea în tabel, sau a administratorului care nu a admis creanța în tabel. În toate celelalte cazuri instanța nu va admite cu titlu provizoriu, creanțe care nu sunt certe, creanțe care sunt vădit neîntemeiate. Drepturile acestor creditori sunt expres stabilite în legea insolabilității și se rezumă la dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, de a înainta și a retrage candidatura administratorului insolabilității/lichidatorului. Până la examinarea irevocabilă a contestației creditorul cu creanțe validate provizorii nu dispune de alte drepturi.

Creditorii ale căror creanțe nu au fost trecute total sau parțial în tabel și care au formulat contestații, contestațiile fiind irevocabil solutionate

sunt creditorii care au formulat și înaintat o cerere de validare a creanțelor, creanțele cărora nu au fost admise de administrator în tabel sau au fost admise parțial, au formulat conform art. 144 LI RM contestații cu privire la creanțele și la drepturile de preferință neadmise sau trecute parțial de administratorul insolabilității/lichidator în tabelul definitiv. Ca urmare a depunerii contestațiilor instanța poate:

- admite contestația și valida creanța neadmisă de administratorul procedurii de insolabilitate în tabelul definitiv;
- admite contestația și radia creanța admisă de administratorul procedurii de insolabilitate în tabelul definitiv, constata existența unui litigiu de drept;
- respinge contestația împotriva admiterii sau neadmiterii creanței de administratorul procedurii de insolabilitate în tabelul definitiv.

Din momentul rămânerii irevocabile a încheierii emise pe marginea contestației prin care creanța a fost radiată sau neadmiterea a fost respinsă, creditorul este privat de dreptul de a mai participa în procedura de insolabilitate.

Creditorii care și-au înaintat creanțele cu întîrziere

- sunt creditorii, care au formulat și înaintat o cerere de validare a creanțelor, însă cu încălcarea termenului stabilit expres de instanța de insolabilitate. Acești creditori au

dreptul doar – de a cere instanței de insolabilitate repunerea lor în termenul de înantare a creanțelor, și de a prezenta dovezi care ar demonstra temeinicia cerinței de repunere în termen. Art. 145 LI RM prevede că creditorul poate cere repunerea în termen a înaintării cererii doar dacă vor demonstra, că omiterea a avut loc din cauza unor circumstanțe legate de persoana creditorului sau de obiectul creanței ori dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului. La depunerea unei astfel de cereri se va ține cont și de prevederile art. 186¹ CPC ce ține de dreptul participantului de a solicita repunerea în termenul omis. Notificarea creditorilor despre intentarea procedurii are loc conform art. 6 LI RM prin scrisori recomandate, iar în cazurile expres prevăzute de prezenta lege și prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

- După validarea irevocabilă a creanței, creditorul validat ulterior obține drepturile de creditor validat, fără însă a înainta obiecții/contestații asupra acțiunilor sau actelor ce au avut loc în procedură pînă la validarea creanțelor sale.

Creditorii care nu au înaintat creanțe împotriva patrimoniului debitorului

- sunt creditorii, care deși dețin creanțe față de patrimoniul debitorului pînă la intentarea procedurii de insolabilitate, nu au înaintat aceste creanțe în cadrul procedurii de insolabilitate. Acești creditorii nu dețin nici un drept în cadrul procedurii de insolabilitate, decît dreptul de a înainta o cerere de repunere în dreptul de a depune în scris creanța în instanța de insolabilitate. Aceștea dețin și dreptul de a-și înainta creanțele în cazul și după încetarea procedurii de insolabilitate față de debitor ca urmare a lipsei sau a nevalidării creanței art. 177 LI RM, încetării procesului de insolabilitate cu acordul creditorilor sau din lipsă de temei al insolabilității art. 188 LI RM, în cazul confirmării tranzacției art 168 LI RM, executării obligației din partea unui terț art. 149 LI RM.

Creditorii au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor și căror li s-au validat creanțele înaintate

- sunt creditorii care au formulat și înaintat cereri de validare a creanțelor și căror li s-au validat creanțele înaintate și care au drepturi depline în cadrul procedurii de insolabilitate. Sunt creditorii care au dreptul, de a vota la adunarea creditorilor, de a propune candidatura administratorului/lichidatorului, de a propune trecerea la procedura de faliment sau restructurare, de a aproba modul, metoda și pretul de start la valorificării bunurilor, de a se înainta și a fi ales ca membru în comitetul creditorilor, de a înainta contestații în cadrul procedurii de insolabilitate și de a-și realiza alte drepturi pe care le pot considera încălcate. Este important rolul acestor creditorii și drepturile exclusive ale acestora în cadrul procedurii de insolabilitate și anume dreptul de a participa și vota în cadrul adunării creditorilor. Anunme acești creditorii decid, în baza unui raport al administratorului procedurii de insolabilitate derularea în continuare a procedurii

2. Aspecte teoretice și practice

Definiție și actori - Faliment

O procedură concursuală care se aplică debitorului în vederea lichidării patrimoniului, în care se trece după perioada de insolabilitate. Aici are loc valorificarea masei debitoare și distribuirea produsului obținut din aceasta către creditorii.

1. Creditorii

- pot fi creditorii ai căror creanțe au fost stinse în cadrul procedurii
- Creditorii-ipotecari care nu dețin creanțe directe față de debitor

2. Lichidatorul

3. Debitorul

4. Instanța de insolabilitate

Roluri - Faliment

1. Creditorii

- Decid modul, metoda și prețul de start pentru valorificarea bunurilor,
- Primească produsul obținut din valorificarea masei debitoare,
- Pot să solicite autorizarea de către instanță a executării silite a creanțelor sale

2. Lichidator

- Valorifică masa debitoare,
- Distribue produsul obținut după valorificare între creditorii validați.

3. Debitor

- Obligat să acorde ajutor și să conlucreze cu lichidatorul,
- Are doar dreptul de a participa la adunările și ședințele comitetelor creditorilor

- Acordă toate informațiile și explicațiile necesare lichidatorului în derularea procedurii.
- Acesta poate contesta hotărârile adunării creditorilor.

4. Instanta:

- I se acordă din ce în ce mai puține atribuții instanței de insolvabilitate.
- Va interveni doar în cazul în care îi este solicitată această implicare cu scopul de a soluționa anumite litigii între participanți.

Temeiurile de intrare în procedura falimentului

- debitorul nu și-a declarat intenția de a se restructura sau este decăzut din dreptul de a propune un plan al procedurii de restructurare, iar creditorii nu cer restructurarea lui;
- niciunul dintre participanții la procedură nu a propus un plan al procedurii de restructurare, în condițiile și termenele stabilite de prezenta lege, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat;
- debitorul și-a declarat intenția de a se restructura, dar nu a propus în termen un plan de restructurare ori planul lui nu a fost acceptat și confirmat;
- obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sînt îndeplinite în condițiile stipulate în planul confirmat sau activitatea debitorului desfășurată pe parcursul restructurării aduce pierderi masei debitoare;
- adunarea creditorilor a aprobat raportul administratorului insolvabilității în care se propune intrarea debitorului în faliment.

Efectele intentării procedurii de faliment

- Desemnarea lichidatorului
- Orice transfer, îndeplinire a unei obligații, exercitare a unui drept, act sau fapt, cu excepția celor autorizate de lichidator sau de instanța de insolvabilitate, efectuate de debitor sau de administratorul insolvabilității ulterior deschiderii procedurii falimentului sînt nule.
- Nicio dobîndă, majorare sau penalitate de orice fel ori cheltuială nu se adaugă creanțelor născute ulterior datei deschiderii procedurii generale și nici procedurii simplificate a falimentului.

Definiție și actori - restructurare

Este o procedură intermediară care are loc în perioada de după terminarea procedurii de insolvabilitate prin adoptarea încheierii de intrare în restructurare și până la confirmarea planului procedurii de restructurare de către instanța de insolvabilitate prin adoptarea hotărârii de aplicare a procedurii planului față de debitor.

Actori:

- Administratorul procesului de insolvabilitate
- Debitorul
- Comitetul creditorilor
- Adunarea creditorilor
- Instanța

Roluri

1. Administratorul

- Elaborează și propune un plan al procedurii de restructurare
- Continuă administrarea debitorului
- Examinează planul de restructurare al debitorului

2. Debitorul

- Poate propune planul de restructurare
- E obligat să ajute administratorul în elaborarea și implementarea planului

3. Comitetul

- Examinează proiectele planurilor de restructurare și le aprobă
- Negociază și aprobă remunerația administratorului
- Examinează întrebările ce țin de administrarea și păstrarea masei debitoare

4. Adunarea creditorilor

- Decide votarea și acceptarea sau respingerea planului procedurii de restructurare

5. Instanța

- Soluționează doar întrebările ridicate de către creditorii
- Confirmă planul procedurii de restructurare

Persoanele responsabile de elaborarea planului

Responsabilă de elaborarea planului de restructurare în cazul propunerii de către debitor la depunerea cererii introductivă este conducerea debitorului, împreună cu asociații și fondatorii.

Apoi, la adunarea de raportare, în cazul în care inițiativă va a parvenit din partea administratorului, responsabilitatea de a elabora planul și a-l prezenta spre aprobare îi revine administratorului procesului de insolvabilitate.

Acceași situație este și în cazul în care adunarea creditorilor a decis de a se trece în procedura de restructurare și obligă administratorul procesului de insolvabilitate să elaboreze și să prezinte un plan. Legea nu interzice ca toți partii cipanții la procedura de insolvabilitate să se implice în elaborarea planului.

Mai mult ca atât, la art.188 alin.(2) este indicat că, la elaborarea planului procedurii de restructurare, pot contribui în cumul administratorul insolvabilității, creditorii, comitetul creditorilor (dacă este format), reprezentanții angajaților și debitorul.

3.Procedura de mediere

CONFLICTUL este unul dintre cele mai răspândite fenomene în viața omului și în procesul de comunicare. De-a lungul întregii istorii omenirea nu a trăit fără conflicte, războaie, revoluții. Trăim într-o lumi dinamică, iar riscul de a fi implicat într-un conflict e foarte mare. În momentul în care se ciocnesc interesele, orgoliile, caracterele, conceptele unor persoane, suntem în fața unui conflict. Nu există personalități similare, și în consecință fiecare din noi percepe adevărul sau situația în felul său și diferit față de altă persoană. Deseori ne întâlnim cu situații când suntem orbiți de propriu orgoliu, interes și nu privim conștient situația juridică în care ne aflăm.

Majoritatea conflictelor au un caracter dur și se termină cu o notă negativă, cu întreruperea relațiilor sau și mai grav.

Drept metodă clasică de soluționare a conflictelor sunt cunoscute: **INSTANȚA DE JUDECATĂ** și **ARBITRAJUL**.

Nu întotdeauna aceste metode sunt eficiente, inclusiv sunt de lungă durată și costisitoare. În afară de aspectul material și timp, îți mai ia și din sănătate.

În afară de asta ambele instituții sunt autoritare. Atunci când părțile nu reușesc să ajungă la o soluție, pentru ele decide judecătorul sau arbitrul. Hotărîrea emisă are putere de lucru judecat și trebuie executată.

Medierea – noțiuni

LEGEa Nr. 137 din 03.07.2015 cu privire la mediere

- **Mediere** – modalitate de soluționare alternativă a litigiilor pe cale amiabilă, în cadrul

unui proces structurat, flexibil și confidențial, cu asistența unui sau mai multor mediatori;

- **Mediator** – persoană terță, atestată în condițiile prezentei legi, care asigură desfășurarea procesului de mediere în vederea soluționării litigiului dintre părți;
- **Contract de mediere** – acord încheiat între mediator, pe de o parte, și părțile aflate în litigiu, pe de altă parte, prin care mediatorul se obligă să medieze un litigiu în procedura stabilită de prezenta lege;
- **Convenție de mediere** – acord prin care părțile se angajează să supună medierii un litigiu existent sau unul care ar putea să apară între părți cu privire la un raport juridic contractual sau necontractual;
- **Litigiu** – conflict între două sau mai multe persoane fizice și/sau juridice, care este sau poate fi obiect de examinare în instanța de judecată sau arbitraj;
- **Parte** – persoană fizică sau juridică, inclusiv autoritate publică, care își

exprimă acordul de a soluționa un litigiu prin mediere.

PRINCIPII ale MEDIERII

Procesul de mediere se desfășoară în baza unor **PRINCIPII** capitale care trebuie respectate de către mediator, de ele depinzând în mod direct atingerea scopului procesului de mediere. Mediatorul este obligat să respecte aceste principii și reguli fundamentale în fiecare fază a procesului de mediere și să aducă la cunoștința părților orice informație sau situație care ar duce la nerespectarea acestor principii.

Atunci când considera că nu poate păstra integralitatea acestor principii, mediatorul este obligat să îndrepte părțile spre un alt mediator, pentru ca procesul de mediere să se desfășoare în condiții de imparțialitate, neutralitate, confidențialitate.

Respectarea acestor principii face parte din esența procesului de mediere și reușita acestuia.

O soluție de comun acord găsită și acceptată de către părți este greu de imaginat dacă mediatorul ar deveni părținitor, ori dacă ar pierde încrederea părților prin divulgarea unor informații din cadrul medierii.

Pentru mediator respectarea acestor principii este o obligație legală și profesională.

Principiul - PARTICIPĂRII BENEVOLE LA MEDIERE Principiul – LIBERA ALEGERE A MEDIATORULUI

Dreptul părților de a participa voluntar și fără constrângere la procesul de mediere, precum și faptul, că părțile au dreptul să aleagă mediatorul, sau să ceară înlocuirea acestuia în orice etapă a procesului. Mediatorul nu este în drept să constrângă nici una din părți să participe la procesul de mediere.

Pe întreg parcursul procesului de mediere părțile vor încerca din proprie inițiativă și voință să ajungă la o soluție. Dacă o parte dorește renunțarea la mediere, în timpul procesului de mediere, mediatorul ia cunoștința de acest fapt, și declară procesul de mediere închis.

Nimeni nu poate fi constrâns să accepte medierea, să accepte mediatorul (în cazul în care părțile aleg mediatori diferiți există procedura co-medierii).

Principiul – CONFIDENȚIALITĂȚII

Procesul de mediere se desfășoară într-un cadru confidențial. Sediul mediatorului sau locul pentru mediere ales de mediator și părți trebuie să fie o locație care să asigure confidențialitatea convorbirilor din timpul medierii.

Obligația confidențialității este nelimitată în timp pentru mediator. În baza acestui principiu, mediatorul nu poate fi audiat ca martor în legătura cu actele sau faptele de care ia cunoștința în cadrul medierii. Doar cu acordul scris și expres al părților mediatorul va putea aduce la cunoștința terților anumite aspecte sau informații din cadrul procesului de mediere.

Mediatorul trebuie să mențină confidențialitatea în depozitarea și dispunerea de dosare.

Având în vedere că **principiul confidențialității** este un avantaj major pentru mediere, discuțiile și informațiile de care iau cunoștința părțile în conflict și mediatorul nu pot fi făcute publice.

Nerespectarea confidențialității procesului de mediere poate aduce mari prejudicii părților care apelează la mediere uneori strict datorită acestui beneficiu.

Articolul 6. Confidențialitatea

(1) Procesul de mediere nu este public, cu excepția cazului în care părțile au convenit altfel.

(2) Mediatorul este obligat să respecte confidențialitatea informației aflate până la începerea și/sau în cadrul procesului de mediere, precum și după suspendarea sau încetarea activității de mediator. Mediatorul este obligat să atenționeze participanții la procesul de mediere asupra obligației de păstrare a confidențialității informației, fiind în drept, după caz, să solicite semnarea unui acord sau a unei clauze de confidențialitate.

- (3) În procesul medierii, mediatorul nu are dreptul să divulge informațiile de care a luat cunoștință în decursul sesiunilor separate cu părțile și nu are dreptul să discute asemenea informații cu cealaltă parte fără acordul părții vizate.
- (4) În cazul în care litigiul supus medierii prezintă aspecte dificile, mediatorul, cu acordul părților, poate să solicite punctul de vedere al unui sau al mai multor specialiști în domeniul respectiv.
- (5) Mediatorul nu este obligat să respecte confidențialitatea informației de care ia cunoștință în cadrul procesului de mediere atunci când divulgarea informației are drept scop protejarea interesului superior al copilului sau prevenirea și/sau curmarea unei infracțiuni, cu excepția situațiilor prevăzute

la art. 276 din Codul de procedură penală, fapt despre care mediatorul este obligat să sesizeze autoritățile competente.

Principiul - INDEPENDENȚA, NEUTRALITATEA, IMPARȚIALITATEA

IMPARȚIALITATEA - lipsa protecției sau preferințelor prin cuvinte sau prin fapte.

Mediatorul va evita parțialitatea și prejudecățile bazate pe caracteristicile personale ale părților: vîrsta, statut social, rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice alte împrejurări.

Mediatorul va păstra o poziție egală față de fiecare parte. Nu poate ajuta o parte, nu o poate consilia, nu o poate îndruma să facă sau să nu facă ceva care ar ajuta-o, sau ar fi în detrimentul celeilalte părți. Orice situație care îl pune pe mediator într-o postură de imparțialitate (de ex. rudenie/afinitate cu una din părți, prietenia, etc.) va trebui adusă în discuție imediat în procesul de mediere, și doar cu acceptul ambelor părți mediatorul poate continua procedura, sau se poate abține.

Imparțialitatea implică o înțelegere de a ajuta toți participanții, în obținerea unui acord satisfăcător pentru ambele părți, un dialog satisfăcător bilateral. Mediatorul are responsabilitatea de a menține imparțialitatea în timpul adresării întrebărilor, și să analizeze autenticitatea opțiunilor propuse pentru împăcare sau dialog.

NEUTRALITATEA. Neutralitatea se referă la relația pe care mediatorul o are cu părțile.

Dacă mediatorul simte, sau una din părți menționează, că proveniența mediatorului sau experiența personală a acestuia ar prejudicia performanța mediatorului, acesta trebuie să renunțe la mediere, cu excepția cazului în care ambele părți sunt de acord să continue procesul.

Mediatorul va fi străin de orice interes (material sau nematerial). Mediatorul exclude orice tendința de a se implica afectiv în conflictul dintre părți, de a da dreptate, de a judeca. Prin neutralitatea sa, mediatorul oferă credibilitate și încredere părților.

Relațiile anterioare. Imparțialitatea mediatorului, reală sau percepută, oricând poate fi compromisă de relațiile sociale sau profesionale cu una din părți. Mediatorul nu trebuie să continue procesul în cazul în care a prestat anterior servicii juridice sau de consiliere uneia dintre părți. Dacă de astfel de servicii au beneficiat ambele părți, medierea trebuie să continue doar în cazul în care a fost discutată relația anterioară, a fost diferențiat rolul mediatorului de relația precedentă, și participanților li s-a oferit posibilitatea de a alege ce va urma.

Articolul 5. Conflictul de interese. Un mediator trebuie să dezvăluie participanților orice circumstanțe ce ar putea cauza conflicte de interese.

- (1) Dacă, la etapa de inițiere sau pe parcursul procesului de mediere, apare o circumstanță de natură să afecteze scopul medierii, neutralitatea sau imparțialitatea mediatorului, acesta este obligat să se abțină de la medierea litigiului și să aducă acest fapt la cunoștința părților.
- (2) Mediatorul nu este în drept să acționeze în calitate de arbitru în rezolvarea litigiului în care a fost desemnat ca mediator.
- (3) Nu poate fi aleasă în calitate de mediator persoana care a reprezentat anterior interesele uneia dintre părți în instanța de judecată sau arbitraj ori a acordat alt gen de asistență în legătură cu obiectul litigiului.
- (4) După încetarea procesului de mediere, mediatorul nu poate reprezenta părțile sau una dintre părți la soluționarea în instanța de judecată sau arbitraj a litigiului pentru care a fost desemnat ca mediator. În cazul în care a fost ales în calitate de mediator un avocat, acesta nu este în drept să accepte asistența sau reprezentarea ulterioară a intereselor oricărei dintre părțile procesului de mediere în legătură cu litigiul mediat.
- (5) În cazul în care mediatorul este un notar, acesta nu este în drept să investească cu formulă executorie tranzacția încheiată de părți în procesul medierii.

Articolul 7. Interzicerea divulgării informației și audierii participanților la procesul de mediere

- (1) În scopul asigurării confidențialității procesului de mediere, părțile, mediatorul sau

oricare altă persoană care a participat la procesul de mediere nu poate divulga și nu poate invoca în alt proces de mediere, în instanța de judecată sau arbitraj ori în afara unui proces informațiile de care a luat cunoștință în cadrul procesului de mediere sau în legătură cu acesta.

Este interzisă, de asemenea, divulgarea următoarelor informații:

- a) propunerea unei părți de a iniția procesul de mediere sau exprimarea acordului unei părți de a participa la procesul de mediere;
- b) opiniile sau propunerile enunțate de către una dintre părți cu privire la o eventuală soluționare

amiabilă a litigiului;

- a) declarațiile făcute de către o parte în cadrul procesului de mediere;
- b) exprimarea acordului unei părți de a accepta propunerile înaintate de către mediator;
- c) actele întocmite exclusiv în scopurile procesului de mediere.

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), divulgarea informației confidențiale este permisă, prin acordul scris al părților, în cazul în care aceasta este necesară în cadrul procedurilor legale privind executarea drepturilor care rezultă din tranzacție.

(3) Cu consimțământul scris al părților, mediatorul este în drept să facă declarații în favoarea acestora, însă

darea declarațiilor, în aceste cazuri, exclude participarea lui ulterioară în procesul de mediere.

(4) În scopul asigurării confidențialității procesului de mediere, în temeiul și în condițiile legii, mediatorul și participanții la mediere nu pot fi audiați în privința faptelor sau actelor de care au luat cunoștință în cadrul procesului de mediere. Ca excepție, în condițiile art. 6 alin. (5), mediatorul poate fi chemat în calitate de martor.

Articolul 6. alin.(5) Mediatorul nu este obligat să respecte confidențialitatea informației de care ia cunoștință în cadrul procesului de mediere atunci când divulgarea informației are drept scop protejarea interesului superior al copilului sau prevenirea și/sau curmarea unei infracțiuni, cu excepția situațiilor prevăzute la art.276 din Codul de procedură penală, fapt despre care mediatorul este obligat să sesizeze autoritățile competente.

4.Medierea – modalitatea de soluționare a litigiilor comerciale

Motivarea părților pentru recurgerea la mediere

Beneficii oferite de mediere comparativ cu procesul de judecată

- **Control** - părțile dețin controlul final asupra procesului și oricăror rezultate.
- **Flexibilitate** - medierea poate fi ajustată la necesitățile specifice ale părților și

litigiului acestora.

- **Viteza** - medierile pot fi desfășurate timp de câteva săptămâni sau zile.
- **Costul** - în comparație cu procesele de judecată și arbitraj, medierea prezintă o cale mai puțin costisitoare. Chiar și medierile fără succes pot oferi anumite direcții și micșora costurile viitoare.

▪ **Comunicare** - părțile pot explica pozițiile lor vizavi de litigiu într-un mediu de încredere, sporind astfel înțelegerea și permițând soluții mai avantajoase.

- **Păstrarea relațiilor** - medierea tinde să păstreze aceste legături prin oferirea unor soluții negociate și ghidate. Soluții potrivite.

- **Confidențialitatea** - părțile pot alege să dea publicității rezultatele sau să păstreze întreaga procedură în privat.

- **Perioada de timp** - medierea poate fi folosită oricând înainte sau pe parcursul procesului de judecată sau arbitraj, acestea pot fi sistate pentru a permite desfășurarea medierii. Drepturile legale ale părților rămân intacte.

- **Verificarea realității** vizavi de poziția părților sau șansele de câștig.

CE ESTE MEDIEREA ?

Proces de comunicare, benevol, flexibil

Voluntar. Confidențial. Controlat de părți

Facilitat de persoană neutră, mediator

Decizii nestandarte, bazate pe interese comune

Mediatorul nu are putere de decizie

Economie de timp și bani

5.Efectele încheierii tranzacțiilor de mediere

Alte avantaje ale medierii

NU ESTE
SEMZNATĂ
TRANZACȚIA
DE MEDIERE

(art.39(1,2,4) Legea Nr. 137 din 03.07.2015
cu privire la mediere)

ESTE
SEMZNATĂ
TRANZACȚIA
DE MEDIERE

Taxa de stat se reduce
cu 25% la depunerea cererii
de chemare în judecată

Confirmarea tranzacției
de către instanță, fără
achitarea taxei de stat

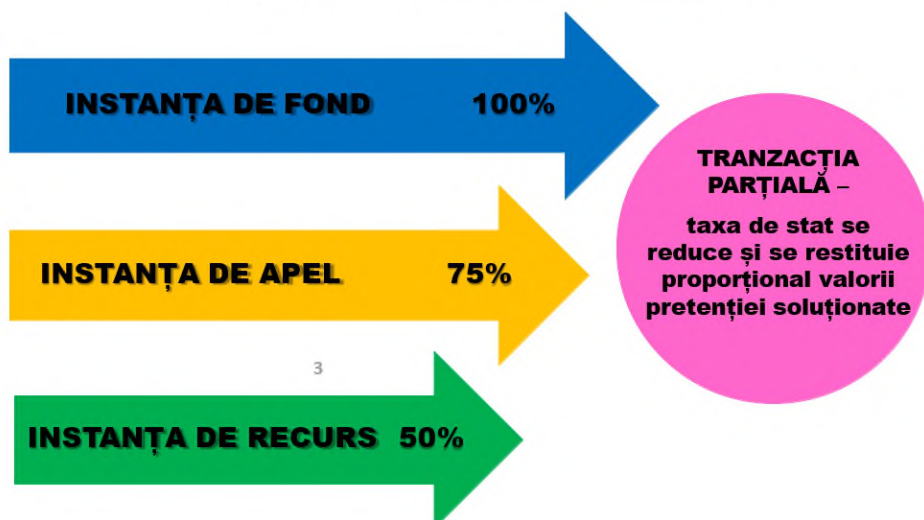
Taxa de stat poate
fi achitată eșalonat

Confirmarea tranzacției de
către notar, fără achitarea
taxei de stat, cu achitarea
taxei notariale

Se examinează în regim de urgență, în cel mult 15 zile
lucrătoare de la data depunerii acestora

Restituirea taxei de stat, la încheierea tranzacției prin mediere

(art.39(3) Legea Nr. 137 din 03.07.2015 cu privire la mediere)

Instanța de judecată	Procedura de Mediere
Părțile conflictului (reprezentanții) și Judecătorul	Părțile conflictului (reprezentanții) și Mediatorul
Decizia - este obligatorie spre executare pentru părți	Decizia - este rezultatul negocierilor între părți
Decizia - strict asupra obiectului litigiului	Soluția convenită de comun acord, deseori deviază de la obiectul inițial al cererii de mediere
Procedura, conform legislației Interval de timp exagerat	Proces flexibil, reguli de conduită stabilite de părți. On-line. Off-line.
Proces public Costuri maxime. Control minim.	Procedură confidențială. Costuri minime. Control maxim.
	Confirmarea tranzacției în lipsa părților în 15 zile, fără achitarea taxei de stat

În beneficiul unui proces de Mediere:

Dispoziția nr.1 din 18.03.2020 (Anexa)

Pct. 4. Suspendarea de drept a examinării cauzelor civile, cu excepția celor ce se examinează

conform legii în lipsa părților...

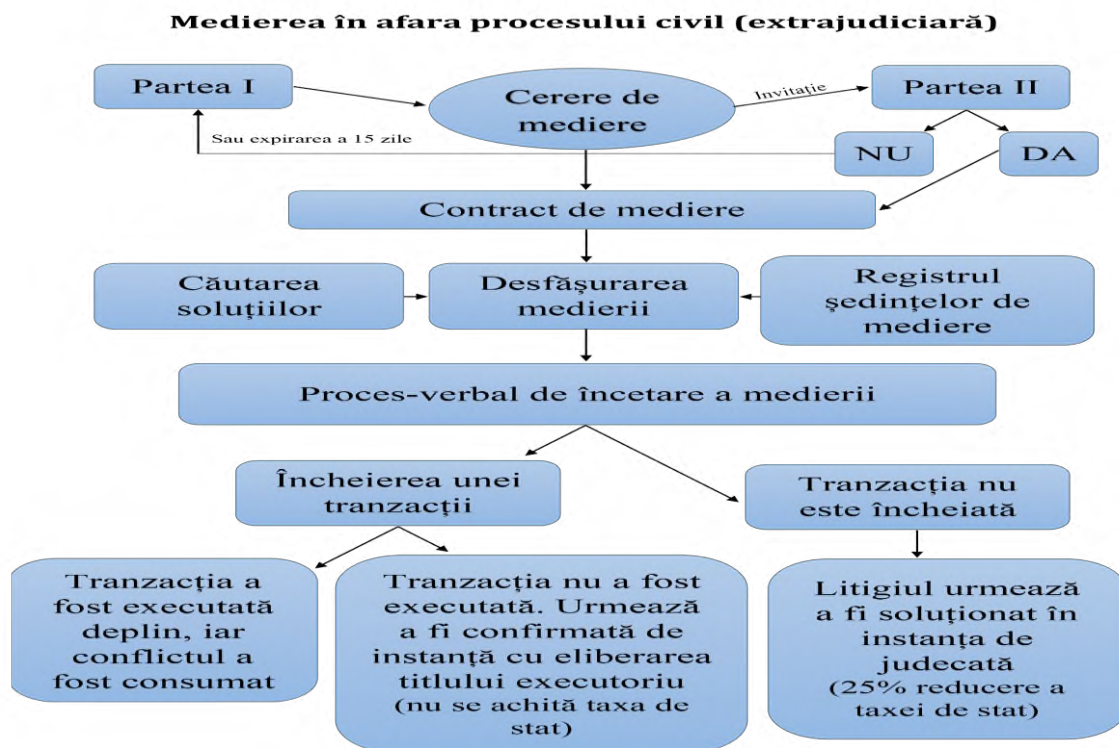
Articolul 489 CPC. Examinarea cererii de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil

(1) Cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil se examinează în regim de urgență, în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii, fără citarea părților. Instanța trimite părții care se opune executării benevole a tranzacției copiile de pe cererea de confirmare a tranzacției și de pe materialele anexate, stabilind un termen pentru prezentarea referinței.

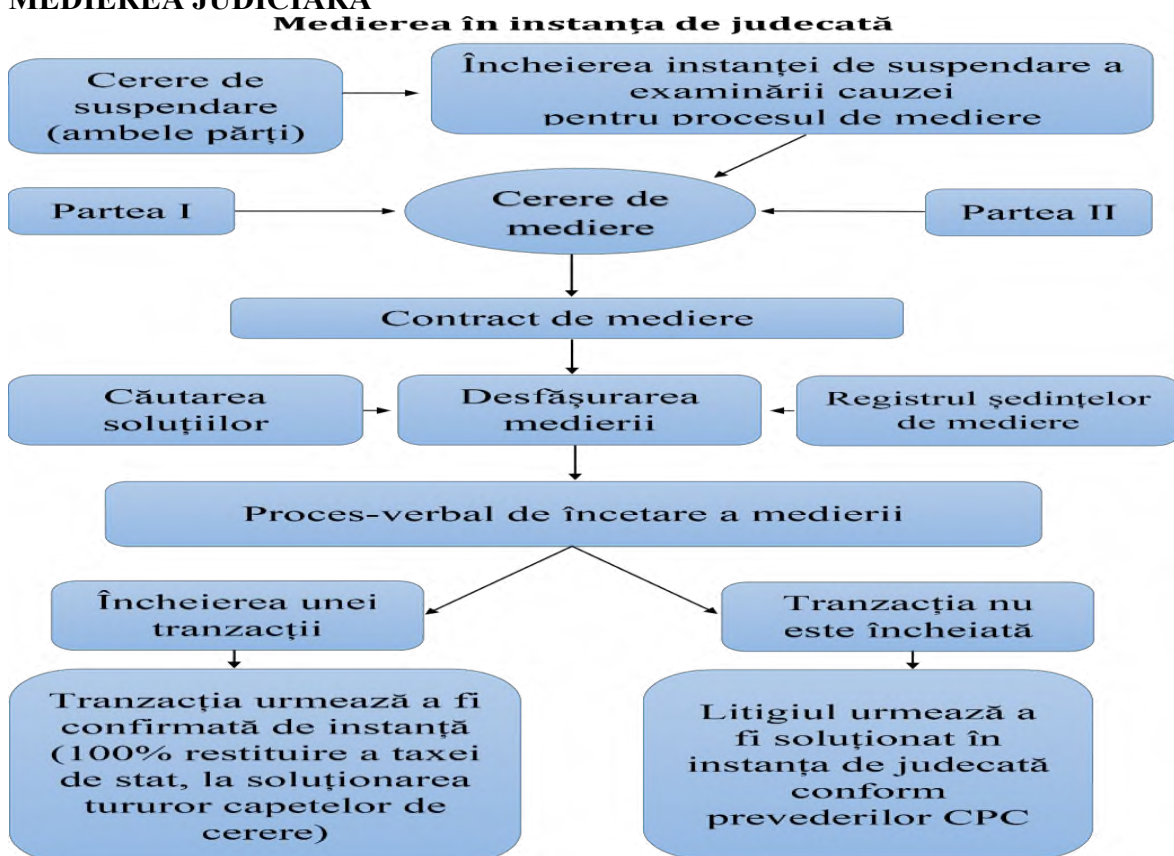
(2) Dacă instanța consideră necesar, aceasta convoacă părțile interesate pentru audieri, înștiințându-le despre data, ora și locul ședinței, fără

întocmirea procesului-verbal.

TRANZACȚIE încheiată prin MEDIERE ÎN SCOPUL PREVENIRII UNUI PROCES CIVIL

**MEDIEREA LITIGIULUI AFLAT PE ROL ÎN INSTANȚA DE JUDECATĂ
MEDIEREA JUDICIARĂ**

”Arbitrajul vizeaza echitatea, iar justitia statala - legea; arbitrajul a fost inventat pentru ca echitatea sa fie aplicata”.

- Aristotel

Ce e arbitrajul?

- **CE ESTE**
 - O instituție accesibilă în soluționarea litigiilor comerciale, prin înțelegerea părților.
 - O formă privată de soluționare a diferendelor dintre părți, prin numirea unor persoane fizice în calitate de arbitru/arbitri.
- **TIPURI**
 - Ad-hoc, organizat pentru soluționarea unui litigiu
 - Instituționalizat, fiind creat de către instituții permanente sau în cadrul acestora, activând în baza regulamentelor interne proprii și având un număr determinat de arbitri.
- **Cum funcționează**
 - In temeiul convenției de arbitraj a părților inserata în contract
 - Prin compromis- înțelegere de a supune unui arbitru rezolvarea litigiului.
 - Convenției de arbitraj doar pentru anumite litigii (ce ține de executarea, interpretarea etc).

7. Aspecte generale privind arbitrajul

Recunoaștere internațională a hotărârii arbitrale

—

hotărârea unui tribunal arbitral se bucură de o recunoaștere internațională mai puternică decât cea a unei instanțe judecătorești naționale. Mai mult de 120 de state au semnat și ratificat Convenția Națiunilor Unite cu privire la recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York, în 1958, la care a aderat și Republica Moldova. Pe lângă, aceasta mai există și numeroase tratate bilaterale sau multilaterale menite să faciliteze recunoașterea internațională.

Competența specializată a arbitrilor —

arbitrii Arbitrajului Internațional sunt specialiști cu înaltă calificare în domeniul dreptului și relațiilor comerciale internaționale și ei pot fi aleși de către părți de pe Lista de arbitri. Există astfel posibilitatea alegerii, în calitate de arbitri, în litigiile comerciale a unor specialiști în domeniul dedus judecății, sporind astfel încrederea părților și garanția competenței celor ce-i vor judeca. Arbitrajul oferă astfel o judecată eficientă, prin arbitri cu experiență îndelungată și de o competență recunoscută în domeniul respectiv. De altfel, neindeplinirea condițiilor de calificare poate constitui o cauză de recuzare a arbitrilor.

Hotărârile arbitrale definitive și obligatorii pentru părți — conform art.28 (6) a Legii cu privire la arbitraj, hotărârea arbitrală remisă părților are efectele unei hotărâri judecătorești definitive, care poate fi desființată numai pe calea acțiunii în anulare, dar nu pentru motive care vizează fondul litigiului, ci doar pentru excepțiile procedurale. Hotărârea arbitrală poate fi investită cu formulă executorie astfel încât, ulterior, să i se aplice procedura executării silite.

Neutralitatea — decurgând din principiul autonomiei de voință a părților, în cadrul procedurii arbitrale apare avantajul plasării părților, inclusiv din state diferite, pe o poziție de perfectă egalitate în ce privește locul arbitrajului, limba în care au loc dezbaterile, procedura și regulile de aplicare, naționalitatea arbitrilor și reprezentarea legală. Această posibilitate de alegere este în măsură să asigure o perfectă neutralitate, înlăturând avantajarea necuvenită a uneia din părți.

Rapiditate — procedura arbitrală se desfășoară pe parcursul a cel mult 6 luni. De asemenea, arbitrajul prezintă șansa de a nu se supune unui formalism excesiv care deseori sufocă desfășurarea în condiții de eficiență și celeritate a unui litigiu. Astfel, sub rezerva respectării dispozițiilor imperative ale legii, a ordinii publice sau a bunelor moravuri, părțile pot stabili, prin convenția arbitrală sau printr-un act separat, regulile de procedură pe care tribunalul arbitral să le urmeze în soluționarea litigiului. În lipsa unor asemenea norme, tribunalul arbitral poate să reglementeze procedura de urmat, conform propriilor regulamente adoptate.

Confidențialitate — arbitrajul conferă confidențialitate, desfășurarea procedurii arbitrale realizându-se în cerc închis, ce permite păstrarea secretului comercial și evitarea publicității

judiciare, aspect deloc neglijabil mai ales în raporturile comerciale. Natura privată a arbitrajului explică faptul că arbitrajul nu este guvernat de principiul publicității. Astfel, numai părțile – personal sau prin reprezentanții lor – participă la dezbaterea litigiului. Nici hotărârea tribunalului arbitral nu se pronunță în ședință publică, ea fiind adusă numai la cunoștința părților implicate. De altfel, legea instituie răspunderea arbitrilor pentru încălcarea acestei obligații. În acest fel, reputația părților, îndeosebi a comercianților, poate rămâne neafectată, indiferent de soluția finală pronunțată în arbitraj.

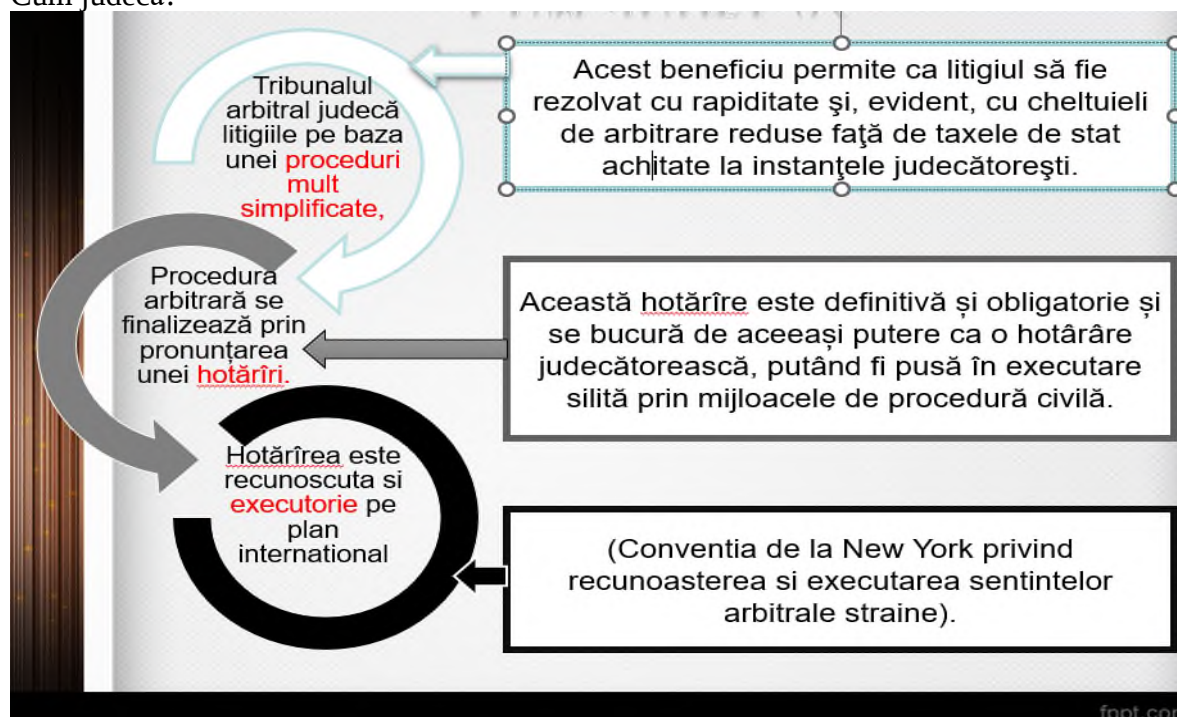
Costuri reduse – taxele de arbitraj sunt exprimate procentual, regresiv, pe tranșe, la valoarea obiectului litigiului, potrivit Normelor privind taxele și cheltuielile arbitrale, de asemenea, taxa arbitrală include și onorariile arbitrilor. Faptul că părțile pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile patrimoniale dintre ele, ceea ce poate reprezenta, în dinamica relațiilor de afaceri, ideea de parteneriat de natură să permită menținerea și continuarea raporturilor contractuale între persoanele implicate. Ideea de parteneriat în arbitraj este susținută, între altele, și de posibilitatea ca suportarea cheltuielilor de judecată să se facă potrivit înțelegerii părților. Numai în absența unei astfel de înțelegeri, se aplică regula prevăzută pentru soluționarea litigiilor de către instanțele de judecată și anume, suportarea cheltuielilor antrenate să se facă de către partea care a pierdut litigiul.

8. Convenția arbitrală și avantajele arbitrajului

De ce arbitraj?

- Litigiul este judecat de arbitri specializați, imparțiali și independenți, aleși de părți, care au deplină încredere în aceștia
- Dezbaterea în cauză și dosarul litigiului sunt confidențiale, nicio persoană străină neputând avea acces la dosar fără acordul scris al părților. Aceasta este unul dintre cele mai mari avantaje oferite de arbitraj. Spre deosebire de procedurile derulate în instanța de drept comun, la care presa și publicul au în general dreptul de a fi prezente, procedura de arbitraj internațional nu este o procedură publică. Este o procedură privată prin excelență.;
- Cheltuielile arbitrale sunt mult mai reduse decât cheltuielile de judecată ocazionate de soluționarea litigiului la o instanță de drept comun; plata lor poate fi eșalonată în două tranșe;
- Simplificarea procedurii arbitrale permite o soluționare rapidă și definitivă a litigiului;
- Hotărârea arbitrală este definitivă din momentul comunicării ei către părți, astfel încât partea interesantă poate solicita executarea ei cu formula executorie în scopul executării silite;
- Arbitrajul pune la îndemâna părților și o procedură de conciliere, instrument prin care se pot armoniza interesele părților și evita litigiile, cu toate inconvenientele lor.

Cum judecă?

Ce se poate judeca?

- ✓ litigii civile;
- ✓ patrimoniale;
- ✓ obligaționale contractuale și necontractuale (încheierea, executarea ori desființarea

- unui contract);
- ✓ Contract de proprietate și alte drepturi reale;
- ✓ alte raporturi juridice economice și comerciale.

Ce nu se poate judeca?

- Drepturile asupra carora nu pot să dispună
- starea civilă
- capacitatea persoanelor
- Dezbateră succesoră
- Relațiile de familie

Părțile au parte de:

- soluționarea cererii de persoana **aleasă** de fiecare dintre ei
- Soluționarea **rapidă** a cererii: procedură simplă 3-4 luni, procedura accelerată maxim 60 zile
- Primirea unei **hotărâri irevocabile** (se diminuează necesitatea celor 3 instanțe)
- În cumul, **cheltuieli de judecare a cauzei mai mici** decât în instanțe (o taxă de judecare a cauzei mai mică decât o taxă de stat, cheltuieli de asistență juridică doar pentru 1-3 ședințe etc.etc)

Arbitrii au parte de:

- Onorul de a fi magistrați
- Încrederea părților
- Onorariul 50% din cuantumul taxei de arbitrare

Instituția de arbitraj are parte de:

- Încrederea din partea persoanelor
- Dezvoltarea activității

CONVENȚIA DE ARBITRAJ

(1) Convenția de arbitraj este acordul prin care părțile supun arbitrajului toate litigiile, sau anumite litigii care au apărut sau care ar putea să apară între ele cu privire la un raport juridic determinat, contractual sau necontractual.

(2) Părțile pot stabili, prin convenție, normele de constituire a arbitrajului; numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor; termenul și locul arbitrajului; regulile de procedură pe care arbitrajul trebuie să le urmeze în soluționarea litigiului; cheltuielile arbitrale și repartizarea acestor cheltuieli; alte norme privind buna desfășurare a arbitrajului.

Se încheie... (1) Convenția arbitrală se încheie în scris, sub sancțiunea nulității

Condiția formei... (2) Condiția formei scrise se consideră îndeplinită atunci când recurgerea la arbitraj a fost convenită prin schimb de corespondență, indiferent de forma acesteia, sau schimb de acte procedurale.

TIPURI Convenția arbitrală se poate încheia:

- Ca o clauză compromisorie, înscrisă în contractul principal
- Stabilită într-o convenție separată, care face trimitere la contractul principal
- Sub forma unei înțelegeri de sine stătătoare denumită compromis.